

מִימֵי הַנַּחֲלָה

דפוס
איחוד האברכים הצעירים דחסידי ברסלב ירושלים
שיע"ה "מזרחית הנחלה"

גליון י"ח

אדר תשע"ג

נקודת החבר

שמואל דוד שטרנפלד

און היינט - כל ההתחלות...

שחרית הל' ב' כי "כל" ההתחלות מפורים. ובאנו למסקנה ש'כל' ההתחלות שדיבר עליהם היינו ענין ההתקשרות לצדיק האמת שעל זה חגר וחוגר המן עמלק ביותר את חרבו בחזקה להחליש את ישראל מהאמונה בנשמת משה משיח הוא גואלנו וצדיקנו האמיתי מרדכי מרי דכיא מר דרור הנותן ריח טוב בנשמות ישראל להחזירם אל האמונה האמיתית בו יתברך לתקן עולם במלכות ש-ד-י, כי רק הוא לבדו אשר הוא שורש נשמות ישראל והוא יכול להביא את העולם לתיקון אמיתי כזה אשר גם וכו' כידוע, והוא אשר אמר אז "ביי מיר איז אמונה א גרויסע זאך", הוא יכול להחזירם לזה האמונה בשלמות כראוי.

♦♦♦

והוא אשר גילה לנו התלמיד הנאמן העצה היעוצה לזעוק ארבעים יום קודם הפורים, 'הצילנו מקליפת המן עמלק' ועי"ז לזכות לראות את מרדכי במגילה, כי אסתר לשון הסתר ועולם לשון העלם, היינו כי מגילת אסתר המעשה משנים קדמוניות מספרת סיפור העולם מיום שנברא עד הנה, [ונרמזת בפסוק 'ואנוכי הסתר אסתיר', בשירת האזינו, אשר הוא סיפור העולם לדורותינו] ובכל ימינו ושנותינו, עבודתנו הוא לחפש ולבקש אחר הצדיק האמת הזה, אשר הוא מגלה האמונה ועוסק להחזיר את הנפשות שנפלו לקליפת עמלק אל הקדושה, ולכן דייקא בסיפור המגילה סיפור בריאת העולם צריכים ביותר לחפשו ולבקשו, ואז ודאי נמצאנו כי בכאן הוא מסתתר בתוך החושך ענן וערפל אשר שם האלוקים (תו' קט"ו)

ואם כן שומה עלינו לחדש כנשר נעורנו ולקיים על נפשותינו ועל זרענו את דברי הצומות וזעקתם, לזעוק אל המלך וליפול לפני רגליו להעביר את מחשבת המן אשר זומם להפילנו מענין זה אשר כל היהודי תלוי בו, ובמיוחד בעצת האמות ד'הניעור בלילה' וביותר ביותר בימים הק' הבעל"ט שבת זכור, תענית אסתר ופורים עד שימחה זרעו של עמלק ויהיה השם שלם והכסא שלם בב"א.

נב. הרוצה להתענג על ה' לשבת אותו ממש בשיבת מרדכי הצדיק ישים עיניו על לוחות המודעות בקלוזי אנ"ש בכל מאה עשרים ושבע מדינות ובקרתא דשופריא בכיר

משנכנס אדר
תרבין בשמחה

ברסלב שע"י מרכז חסידי ברסלב ויעודכן במערכת הנסיעות
היערה באופן אופנים וגלגלים וימצא נחת.

האמת כי כשרציתי להתחיל ולכתוב על ענין הפורים הקדוש מ'נקודת החבר' לא ידעתי להיכן אפנה ומאיזה צד אתפסהו להמשיכו אל כלי המעשה, כי באמת ענין היום הקדוש הזה כולל בתוכו את כל עניני היהדות והכל תלוי בו, ואף רביז"ל המשיך לנו את כל ההתחלות ממנו במשכו באריכות נועם הדיבור "און היינט" (מכתב רנ"ט), כי בפורים מתחיל התחלה חדשה בכל עניני היהדות; באמונה בשמחה, ביראה באהבה, בהתקשרות לצדיק, בתורה בתפילה בגמילות חסדים, ובעצם במה לא; בכל העולמות עד אין סוף ותכלית - בכל נמשך התחלה חדשה, [ככל השגותיו אשר נעשים בכל העולמות ולנו גילה רק התנוצצות קטן ממה שנעשה גבוה מעל גבוה, עד כמה שאפשר לצמצם ולהורידו אלינו] וכל הברירה נבראת מחדש ומשתנית לגמרי לפני הפורים ולאחריו ממש עולם חדש ראינו כאן, כי אם לפני הפורים חששנו וליבנו היה מלא בספיקות בלבולים והמסתעף, אחר פורים כל אלו נמוגים וחולפים מן העולם, קליפת המן עמלק נשברת נמחצת ונמחקת בכל שנה ושנה מחדש, ועי"ך מקבלת האמונה משנה תוקף וחיות חדש בכל שנה ושנה.

כי קליפת המן עמלק היא קליפת הספיקות והבלבולים, כמו שכתב מוהרנ"ת זיע"א בליקו"ה (הלכות פריקה וטעינה ה"ד אות כ"ז) "כי עמלק הוא בחי' כופר כמובא במקום אחר, שמתגבר תמיד בכפירות ובלבולי אמונה ולוחם נגד הצדיקים האמתיים והכשרים העוסקים לגלות אחדות פשוט מתוך פעולות משתנות" שזה עיקר האמונה, כמבואר בתורה ב' תנינא אשר זה עתה עסקנו בו, וכן בהלכות פקדון (ה"ה אות כ"ה) "כי כן הוא בכל דור ודור שכל מה שבחי' עמלק מתגבר כנגד האמונה הקדושה והעיקר כנגד אמונת חכמים להסתיר ולהעלים האמת לאמיתו, השם יתברך ברחמיו והצדיקים האמתיים לוחמים כנגדו ומכניסים הרהורי תשובה בישראל, עד שנמצאים בכל דור ודור אנשים כשרים באמת המתקרבים לצדיקים אמתיים במסירות נפש ושבים בתשובה על פגם אמונת חכמים" עכ"ל"ק.

אם כן אתאנו ב"כל" לעבדו ולברך את שם כבודו וכו' לתת הכתר בראש המלך ע"י משה משיח עבדו הנאמן בכל ביתו נאמן הוא ראש הבית שומר הגן הקדוש, אשר גילה לנו נפלאות יום הקדוש הזה להדגיש ב'לשון קדשו' (-היפך קליפת עמלק שהוא כלליות לשונות העכו"ם הכופרים

באמונה האמיתית, ובבחי' תיקון הברית אשר בזה פגם עמלק ביותר ופגמו הוא מהותו כמבואר בתו' י"ט הנלמדת כעת בחבורותינו. עי' ליקו"ה הל' פורים הל' ה', תפלה הל' ה', נט"י

ומקבלין דין מן דין

מכתבים בעניני עבודת ה', לקבל את הנקודות שיש בחברנו

מכתב מיוחד

**לכבוד ימי הפורים הקדושים והנוראים
לבאר וללבן, להאיר ולעורר, לידע ולהודיע
שגב גדולת קדושת הימים האלו
מלוקט מפי ספרים וסופרים ועל צבאם ספרי
אדמו"ר זי"ע ותלמידיו הק'**

לכבוד ידידי הנצמד בקירות ליבי וכו'

היות שבקשות ממני כמה וכמה פעמים, לכתוב לך כמה הדרכות והנהגות ועניינים, לכבוד הימים האדירים, הממשמשים ובאים, והם ימי הפורים נקראים, אשר בכל דור ודור נזכרים ונעשים, וכל המועדים בטלים וימי הפורים לא נבטלים, וכמו שחכמינו ז"ל לנו מודיעים, ולכן אמרתי בליבי לכתוב לך בעניינים הנ"ל בקוצר אמרים, אשר על קצה המזלג נוגעים, כי לכתוב באריכות דברים, צריכים הרבה ניירות ודיו וקולמוסים, והזמן יהיה נכלה והם לא יהיו נגמרים.

ל' יום קודם החג

מוהרנ"ת זי"ע אמר: כשצועקין ל' יום קודם פורים הצילני מקליפת המן עמלק, אפשר לראות את מרדכי הצדיק בעת קריאת המגילה [הובא ב"מבועי הנחל" כרך א' גליון ג']. הטעם שאמר ל' יום דווקא, אפשר לומר על פי שכתב בספר שער המלך (על מועדי השנה בשער השביעי פרק א') וז"ל: אמרו חז"ל (פסחים ו' ע"א) שואלין ודורשין בהלכות הפסח קודם הפסח שלושים יום, ולפי פשוטו הוא, לשאול ולדרוש בכל הלכותיה ופרטיה שהמה מרובין. אמנם, יש לפרש "שואלין" הוא לשון 'מבקשין', כמו שואלין על הגשמים (ריש מסכת תענית) היינו מבקשין ומתפללין, "ודורשין" הוא מגזרת 'דרשו ה' בהמצאו', דהיינו לדרוש את ה' ולעשות תשובה, עכ"ל. וכמו כן יש לומר לענין פורים שיש להתפלל ולצעוק לה' ל' יום קודם הפורים וכו"ל.

אכן יש מאנ"ש שנהגו לצעוק ארבעים יום לפני פורים הצילני וכו' הנ"ל, והסבר מנהג זה יש להטעים ע"פ מה שהובא ב"כוכבי אור" (אנשי מוהר"ן עמ' צ') וז"ל: מובן לענ"ד מדברי מוהרנ"ת ז"ל ששמעתי בע"פ, שהתפלה בארבעים יום רצופים בלי הפסק בנתיים מסוגלת ביותר להוציא את הבקשה אל הפועל, עכ"ל.

[וע"פ דברי מוהרנ"ת הנ"ל אמרתי בס"ד רמז נפלא בתהילים (ק"ב פסוק י"ח) "פנה אל תפלת הערער ולא בזה את תפלתם" ובמדרש 'שוחר טוב' (שם) עמדו על שינוי הלשון שפתח בלשון יחיד תפלת הערער וסיים בלשון רבים - 'תפלתם', ולפי הנ"ל אפשר לומר "תפלתם" הם אותיות תפלת מ', והיינו התפילה שהיחיד מתפלל מ' יום - את זה לא בזה השי"ת ושומע תפלתו ובקשתו, וכמו שכתוב שם (פסוק כ"א) לשמוע אנקת אסיר וגו' ודו"ק וא"ש בס"ד].

ופירוש 'קליפת המן-עמלק' יש בו הרבה ביאורים ופירושים מהו, ולפי המבואר בספרי רביז"ל ומוהרנ"ת פירוש: זוהמות הנחש בחי' שקר, עמלק שכלול מכל המידות רעות, תאות ממון, תאוה הידועה, כופר בעיקר ח"ו, גאווה (וגם עמלק גימטריא ר"ם כמו בא בספרים), עצבות ומרה שחורה, עצלות, קרירות בעבודת ה' - הוא הרע שבמדמה, מסלק היראה וממשיך יראות

נפולות, מפיל החלושי כח שבישראל כאילו אין להם תקוה עוד ח"ו, עיקר התגברותו מכח חכמת הטבע, כל מלחמתו הוא נגד הצדיק האמת שהוא בחי' ראש בית, הוא חכמת הפילוסופיא המתגברים בכל דור, הוא בחי' רע עין, הוא בחי' שחחה, הוא חמימות התאוה במחלוקת בין אדם לחבירו, והוא כולל כל הסט"א, וכל הקליפות שיונקים ממנו. סוף פסוק שהוא קליפה רעה ואין בו טוב, וכמ"ש בליקוה"ל (תפ' המנחה ה"ז י"ט) שס"ת ר"ק ר"ע כ"ל היום הוא עמלק, וכהנה וכהנה מרומז בקליפת עמלק כפי המבואר בספה"ק ואכמ"ל בזה.

וב'ליקוטי תפילות' (ח"ב תפלה ל"ז) מביא תפלה על הנ"ל בזה"ל: "ואזכה בכח הצדיקים האמיתים לבטל ממני "ומכל ישראל" קליפת המן עמלק ימח שמו" ע"כ. והנה נוסח זה, חוץ מהמעלה שיש לו שהוא נענה תחילה, כמו בא בחז"ל (ב"ק צ"ב ע"א) "המתפלל על חבירו והוא צריך לאותו דבר - הוא נענה תחלה" - יש לו עוד מעלות, שזוכה שנכפל טובתו, וכמו בא בספר המידות (ערך תפלה אות ע"ח). וגם הקב"ה מכפר לו על כל עוונותיו, וכמו בא בספר המדות (שם אות ס"ג) "מי שמתפלל על ישראל הקב"ה מכפר לו על כל עוונותיו".

ובענין מה שאמר מוהרנ"ת שזוכה לראות את מרדכי הצדיק וכו' וכנ"ל, יש לציין הסיפור (המובא בקונטרס "ימי הפורים" עמ' ד') מהרה"ק רבי ייבי מאוסטראה זי"ע שהיה שרוי בעניות גדולה ביום פורים וביתו ריקם, ובא איש אחד לשמחו - הוא היה מרדכי הצדיק בעצמו, מרדכי הוא בחי' הבעל שמחה של פורים, והוא בכבודו ובעצמו בא לשמח כל יהודי שרק רוצה להיות שמח. ע"כ.

חודש אדר

אמרו חז"ל בתענית (כ"ט ע"ב): "משנכנס אדר מרבין בשמחה", ואיתא בספה"ק "אוהב ישראל" (מאפטא) כי "בשמחה" הוא עולה כמספר 'שנה' ר"ל שהשמחה המתעוררת אז באדם ממשכת שמחה וחדווה בכל השנה. ובליקוטי הלכות (הל' חוקות העכו"ם הל' ב') כתב וז"ל: "זוהי בחי' "משנכנס אדר מרבין בשמחה", כי על ידי השמחה שאנו שמחין במה שזכינו להיות מזרע ישראל ולא עשני גוי, שעל ידי זה מגלין החן וההתפארות של ישראל, שע"י זה נתגלה גדולת הבורא ית', ועי"ז נכנע הרע שבמדמה שהוא בחי' קליפת המן עמלק, וזוכין לעלות לכל המדרגות שבקדושה" ע"כ.

ואיתא בספה"ק שבחודש הזה נשפע לנו שפע רוחניות וגשמיות, בני חיי ומוזני, אשר נרמזין בתיבת אדר וכו', דחודש הזה מסוגל לג' טובות הגשמיות דייקא, ע"י שמחה דקדושה. ובספר "שמחה ישראל" (דף ל"ג ע"ג) איתא וז"ל: ואיך נבואה שערי השמחה הזאת להכיר בחלק ונחלת ה' תמיד, היא ע"י אהבת ריעים ואחדות עם בני", וזהו כוונת המשנה (בשקלים): "בא' באדר משמיעין על השקלים" - מלשון (שמואל א' טו) "וישמע שאול" שהוא מלשון אסיפה ואחדות, ומביא שם בשם אביו הרה"ק ז"ל, שע"י האחדות והשמחה נזכה לקבל התורה הק' ברצון בימי הפורים, ועיין עוד בספה"ק שהאריכו בגודל המעלות שבחודש הזה ואכמ"ל בזה.

ורק יש לציין מה שכתב ר' נתן ב"ר יהודה (מגדולי תלמידי מוהרנ"ת זי"ע) (א) בספרו נתיב צדיק (מכתב ס"ה) וז"ל: ובפרט משנכנס אי"ה אדר מרבין בשמחה בכל יום יותר, עד שאי"ה פורים הק' יהיה בשמחה בכל האברים וכו' עכ"ל. ולמעשה איזה דברים צריכים לעשות כדי להרבות בשמחה? כתב בספר נימוקי או"ח (סימן תרפ"ו) שבכל דבר שנוכל אז להרבות בשמחה מצוה איכא. דריבוי בשמחה הוא דבר התלוי בלב, ולא פרטו חז"ל כדת מה לעשות לריבוי השמחה בחודש זה, וכל אחד ישער בלבו ונפשו. ומצוה בכל מה שאפשר להרבות בלבו ועיניו בשמחה של מצוה עכ"ל. ורומז בסוף דבריו שכל התכלית של השמחה בחודש זה, לבוא לשמחה של מצווה, וכן אפשר לומר מה שאמר רביז"ל, הובא בחי"מ (בהשמטות): "אדר ר"ת ר' אש ד' בריך א'מות, והיה בזה המשך אך לא זכינו לקבלו וכו'" ע"כ. ואפ"ל שמרמז שאפילו אם עושה מילי דבדיחותא כדי להיות בשמחה צריך לזכור ולידע שהתכלית הוא להגיע לשמחה של רוחניות של תורה ותפלה והתקרבות לצדיקים וכו', וזה מרומז ב'אמות' כי אמת רומז לתורה כמאחז"ל (בברכות ה' ע"ב), ואמת

רומז לתפלה (עיי' בליקו"מ ט', ק"ב) וגם רומז להתקרבות לצדיקים ולידך בדרך עצתם (ראה תו' ז'). וזהו הרמז ראש דברך אמת שכל התכלית של השמחה לבוא לאמת וכו"ל.

הלימוד בהלכות ועניני פורים

בשו"ע הרב סימן תכ"ט (סעי' ג') כתב וז"ל: בדורות הללו שאין החכם שונה לתלמידיו הלכות, לפי שהכל כתוב בספרים, מצוה על כל אחד ואחד שילמוד הלכות הרגל קודם הרגל עד שיהא בקי בהם וכו' עכ"ל, ובשל"ה הק' כותב שבכל מועד יש ללמוד המסכתא השייכת למועד זה. ובשם הרה"ק מקוצק זיע"א אומרים, שכל האור של היו"ט מונח בתוך המסכתא של היו"ט. ובספר "חוק לישראל" (הובא בפסקי תשובה ריש סי' תכ"ט בהערה 4) הוסיף: שיש ללמוד בספרי יראה מוסר וחסידות השייכים למועד, [ובתור הצעה הייתי מציע לך ללמוד בספר "תשובת השנה" שליקט הרב מטשערין זיע"א מספרי מוהרנ"ת זיע"א ותרווה צמאונך בעז"ה]. ובפרט בענין שמיעת קריאת המגילה, בוודאי נכון מאד ללמוד ולהתבונן בספרים הק' מענין גודל ניסי ה' ונפלאותיו, וכמו שמוהרנ"ת מבקש בתפלה ל"ז וזלה"ק "ונזכה לקיים מצוות קריאת המגילה וכו' ונזכה להתבונן גודל עוצם הנס הנפלא והישועה הנוראה והעצומה הזאת ולפרסומי ניסא בפני כל עם ועדה עכ"ל. ויש לציין בזה מש"כ החת"ס זיע"א בדרשותיו (לפרשת זכור דף קפ"ה) וזל"ק: כי יאמר נא ישראל, מי האיש הירא את ה' ושמח בפורים לכבוד שמו הגדול, כי אם להוללות וסכלות ונעשה מהעיקר טפל בעו"ה, מושכים בין את בשרם ולא ידעו ולא יבינו אופן ועל מה הוקבעה, בוודאי קוראים המגילה ברבים אבל ההמון לא יבינו הדברים, כי אם כקורא סיפור מעשה בעלמא, ולא נתנו לבם כי אם להתלוץ ולשמחה, קול נותנים בבית ה' כיום מועד, ע"כ זאת לפנים בחכמי ישראל, לאסוף העם לחצר בית ה' יום או יומיים קודם, לספר להם גודל ניסי ה' ונפלאותיו ועל מה הם שמחים, ולהודיעם כי גדול ה' ומהולל מאד ועלינו לבטוח עליו עכ"ל.

וראה מה שכתב בספר יסוד ושורש העבודה וזל"ק: מבואר, שעיקר הקריאה היא לידע מגודל הנס, ובוודאי הכוונה מזה שבידיעתו מגודל הנס יתן הודאה ושבח ליוצרינו ובוראינו ב"ה וב"ש וכו', לכן אחיי ורעיי, כל איש אשר נתן לו ה' לב לדעת פירוש המילות של המגילה, בכל נס שהוא שומע או קורא במגילה, יחשוב במחשבתו גבורות ה' בזה, ויתן הודאה בשמחה עצומה במחשבתו ע"ז להבית"ש עכ"ל. ויש לציין גם מש"כ מוהרנ"ת זיע"א בליקו"ה (הלכות תענית ד' כ') וזל"ק: וזהו בחינת גודל המצוה של קריאת המגילה. כמו שהפליגו רז"ל במעלתה וכו' כי זכינו אז על ידי תקפו וגבורתו וגדולתו של מרדכי הצדיק. שהכנים התעוררות בתשובה כל כך בישראל שזעקו ישראל אל השם יתברך בכל לבם, עד שזכו לנס נפלא ונורא כזה, עד שזכו על ידי זה לחדש ספר קדוש ונורא כזה שהוא המגילה הקדושה שהוא פרסומי ניסא שמפרסמת ומגלית השגחתו יתברך עלינו בכל עת, אפילו בעת ההסתרה שבתוך ההסתרה וכו' שצריכים לשום לב בפשיטות לתוקף הנסים הנפלאים האלה שעשה השם יתברך עמנו אז, וכמו כן הוא מתנהג עמנו בחסדו בכל דור ודור. עכ"ל.

תענית אסתר

הטעם על קביעת הצום ב"ג לחודש אדר, כתב בקיצו"ש"ע (סי' קמ"א) והובא במ"ב (סי' תרפ"ו סק"ב): כי בימי מרדכי ואסתר נקהלו ביום י"ג באדר להלחם ולעמוד על נפשם, ומצינו כשהיו ביום מלחמה שהיו מתענין וכו', וא"כ בוודאי גם בימי מרדכי היו מתענים באותו יום, ולכן קבלו עליהם כל ישראל יום זה לתענית צבור כדי לזכור שהבורא ית"ש רואה ושומע תפלת כל איש בעת צרתו כאשר יתענה וישוב אל ה' בכל לבבו, כמו שעשה לאבותינו בימים ההם, עכ"ל.

ויש עוד טעם לתענית אסתר אשר גילה המגיד להבית יוסף ז"ל והוא, באשר השגחת השי"ת תמיד על עמו ישראל, וכהיום שמגיע יום י"ד להיות ישראל שמחים וששים בו על תוקף הנס וכו' והשמחה אז שמחה של מצווה, שעל כן אמרו חכמים "חייב אינש לבסומי בפורי"א יש לחוש פן יכשלו בני ישראל לחטוא ע"י ריבוי האכילה והשתיה בסעודת פורים, ובוודאי על ידי אמירת הסליחות ותפילות, אנו מעוררים את מרדכי הצדיק ואסתר המלכה, ובוודאי הם מתחברים עמנו ביום התענית אסתר אשר מזכירים זכותו

באמירת "כבימי מור ויהוס" הושעת בניך". ולכן יושבי כפרים צריכין גם כן להיות בחבורא קדישא בבית בכנסת ביום תענית אסתר, כי יום זה הוא מסוגל מאד שתקובל תפלתנו בזכות מרדכי ואסתר, ועל כן נכון לכוון בפזמון "במתי מספר" (בסליחות לתענית אסתר) כשאומרים "שמע תפלה והעבר תפלה" שלא יבוא שום עבירה ח"ו ע"י שמחת פורים (יסוד יוסף פרק פ"א).

ובספר קב הישר (פרק צ"ז) כתב וזל"ק: "וכל מי שצריך רחמים לאיזה דבר

שהוא צריך להתפלל, יקח פנאי לעצמו ביום תענית אסתר, ולומר תחלה מזמור כ"ב בספר תהילים "למנצח על אילת השחר" ודרשו חז"ל דאסתר היתה נקראת 'אילת השחר', ואח"כ ישפוך שיחו לפני ה' ולבקש בקשתו, ויזכיר זכות מרדכי ואסתר אשר בזכותם יעתר לו הקב"ה ויפתח לו שערי רחמים ותקובל תפלתו ברצון. עכ"ל.

ומוהרנ"ת בתפלה ל"ז

כותב בזה"ל: "ועזרנו והושיענו להתענות תענית אסתר קודם פורים בקדושה גדולה, ולומר סליחות בכונה גדולה, ולזעוק ולזעוק אליך מאד מאד, ותפתח את לבבי שאזכה להרגיש כאב עוונותי באמת בלבי, ועוצם צרת נפשי אשר אין לשער, עד שאזכה לזעוק זעקה גדולה כראוי לי לזעוק וכו'".

וסיפר מוהרנ"ת זיע"א "פעם אחת בערב פורים (תענית אסתר) צעקתי להשי"ת "הצילני מקליפת המן עמלק" – דומה היה עלי הדבר כאילו המן עמלק עומד עלי להכותני "מיט א דראנג" (= במוט ברזל) (אבניה ברזל"ל אות י"א).

לטיבול במקוה טהרה ערב פורים וללבוש בגדי יו"ט לכבוד פורים

בספר יסוד יוסף (פרק מ"ב) כתב וזל"ק: "חיוב גדול לכל בר ישראל, באם אפשר שיטבול קודם ביאתו לבית הכנסת בערב לקריאת המגילה מה טוב ומה נעים וכו'. ויהיו להלביש כתונת לבן נקי ומכנסיים קודם קריאת המגילה, ולא כהמלבישים בגדי שבת וכתונת לבן ונקי למחרת". ובספר יסושה"ע כתב וזל"ק: "וימצא כתוב על מוהר"ר חיים ויטאל ז"ל, שקודם מנחה זו היה טובל עצמו במקוה טהרה בשביל קריאת המגילה לערב, וכן ראיתי רבים נוהגים כן, גם הובא בספרים שקודם תפלת מנחה זו ראוי ללבוש בגדי שבת ולהתפלל בהם תפלת מנחה עכ"ל. וכ"כ בספר אורה ושמחה (ליוורנו תקמ"ו) וראוי ללבוש בגדי יו"ט מבערב עכ"ל.

קריאת המגילה

"ההתעוררות וההתלהבות שהיה בין אנ"ש, בפרט בעת קריאת המגילה, היה יותר מההתעוררות שהיתה באמירת כל נדרי, וממש הרגישו וראו במוחש שיום כפורים הוא באמת יום כ- פורים, כדברי התיקו"ז". (שיש"ק ד' צ"ט). וכתב בקב הישר (פרק ט') וזל"ק "ומאוד מאוד צריכין לעורר בקריאת המגילה, בשעה שמברך בציבור 'על מקרא מגילה' שילבש חרדה ואימה על המברך וגם על הצבור, בשמעם הברכה יפול עליהם חרדה ואימה והכנעה גדולה, כי הוא עולם איום ונורא ומאור העולם ההוא יבוא שפע וניצוץ קדושה וטהרה להאיר על ישראל, ויכוון כל אחד מישראל שהוא כלי מוכן לקבל הקדושה והטהרה מזה העולם, ובאותו אור של רחמים יזכה לחיים וחסד ושלא יבואו ישראל לשום מכשול וימהר הקב"ה רחמים עלינו עכ"ל.

ויש לציין מש"כ הקדושת לוי בזה וזל"ק: "ומעתה יתלהב לב באדם בקראו המגילה ויכוון בקראו ובשמוע המגילה, שמעתה מקבל עול תורתו ומצוותיו, כמאמר חז"ל "קיימו

...וללכת לישון מוקדם בכדי לקום בחצות ליל פורים שהוא עת רצון גדול, וכפי שנהגו אנ"ש בזה להקפיד דייקא בליל פורים על קימה זו...

מה שקבלו כבר" וכו', ולכן יכוון את עצמו, מה שחלף ועבר אין, ומעתה הוא מקבל עליו עול תורתו ומצוותיו ית"ש, ולכן אמרו בזה"ק "יום כפורים – שהוא כמו פורים" – כלומר, שהארת יו"כ הוא כפורים, עבור שביו"כ מה שחלף ועבר אין, ומעתה הוא מטהר, וחושבנא מכאן ולהלאה, כמו שאמרו במדרש "ראשון לחשבון עוונות וכו' – כן בפורים, מה שחלף ועבר אין, ומעתה מקבלין עלינו עול תורה ומצוות ית"ש עכ"ל"ק.

פורים זמן רצון לכל – חצות לילה

כתב בחידושי הרי"ם:
פורים זמן רצון לכל, שעת רעוא דרעוא, כל אחד יכול לפעול אצל השי"ת שימלא משאלות לבו לטובה, והלכה מפורשת בשולחן ערוך "אין מדקדקים במעות פורים, כל מי שפושט יד ליטול נותנים לו" עכ"ל. והאריכו הספה"ק הרבה בענין זה. אבל זאת צריכין למודעי,

שבחצות לילה שאז הוא עת רצון והמתקת הדינים כמובא בליקו"מ סי' קמ"ט, בודאי שבליל פורים בחצות הלילה הוא עת רצון גדול, ולכן העצה היעוצה לא לשהות בליל פורים אחר קריאת המגילה בפספוט דברים וכדו', רק לקיים פסק הרמ"א להרבות 'קצת' בסעודה בליל פורים, וללכת לישון מוקדם בכדי לקום בחצות ליל פורים שהוא עת רצון גדול, וכפי שנהגו אנ"ש בזה להקפיד דייקא על קימה זו להתחיל מחדש ביום שכל ההתחלות הם ממנו... תשתדל לצאת לשדה בין עצי היער לקיים "הנעור בלילה", בעת שכל הפושט יד נותנים לו, ואם אינו זוכה לקום, אז לכה"פ שיקום באשמורת הבוקר של יום פורים, וכמו שהובא בקונטרס ימי הפורים (עמוד י') וז"ל: מקובל מפי גדולי צדיקים ומתלמידי הבעש"ט זצ"ל דסגולה בפורים להשכים בבוקר ולהרבות בתפילה ובקשה לפני השי"ת על כל צרכיו, הן על בני חיי ומזוני, והן על שאר דברים, ועל כל קרוביו וכל ישראל, וכעין יום כפורים שהוא יום תפילה – כך הפורים הוא יום עת רצון מאוד וכל העולמות המה בשמחה וברצון עכ"ל.

ומובא בשיש"ק (ח"ד ח') שר' פנחס קיבליטשער ז"ל פירש את הנאמר במגילה "ויאהב המלך את אסתר מכל הנשים" ע"פ המבואר בספרי רבינו (בתורה מ"ט) שאשה יראת ה' היא בחי' תפלה, ופירש, שהתפלה החשובה והמקובלת והמרוצה ביותר היא תפלת ההתבודדות, שהיא תפלה מוסתרת, וזהו "ויאהב המלך – היינו מלכו של עולם, "את אסתר" – היינו בחינת התפלה שהיא בהסתר, היא ההתבודדות, "מכל הנשים" – היינו מכל התפלות, "ותשא חן וחסד לפניו מכל הבתולות". אחר שאמר זאת לתלמידיו בליל פורים, רצו לשדה, ושהו שם משך כל הלילה מרוב התלהבות והתעוררות, עכ"ל.

חייב אינש לבסומי – כפשוטו

"מוהרנ"ת היה נוהג בפורים לשתות לשכרה, והיה מקיים בפשיטות צווי חכמינו ז"ל שאמרו "חייב אדם לבסומי בפוריא עד דלא ידע וכו'". (שיש"ק ב' תקע"ה).

ואמר מוהרנ"ת: יין המשכר נכון לשתותו רק בפורים ולא בשמחת תורה. (שיש"ק ב' תק"ט).

יש אומרים שרבינו הק' אמר לענין שתיית יין בפורים "נאך בראנפן – נאך תיקון הברית" (עוד יין – עוד תיקון הברית). (שיש"ק ב' נ'). ובכוכבי אור (שו"ש א') מובא וז"ל: א"ה [הוא הרה"ח ר' שמואל הורביץ ז"ל] שמעתי בשם אדמו"ר ז"ל שהשכרות בפורים הוא תיקון פג"ה.

"ובקשתי שתשמחו ותשישו בשמחה בימי הפורים

האלה, וכל השותה בפורים כאילו מתענה משבת לשבת" (ממכתב הרה"ק ר' צבי הירש מזידטשוב זיע"א).

בקונטרס ימי הפורים (עמוד כ"ב) מביא בשם מרן ה"דברי חיים" זיע"א, דבמקום דאמרו חז"ל 'חייב – חייבים לקיימו במסירת נפש, וכיוון שאמרו ז"ל דבפורים 'חייב אינש' – יש לקיימו במסירת נפש ממש. ומוהרנ"ת זיע"א אמר על עצמו: סדר העבודה בעבודת השי"ת שביום הפורים, קשה עלי הרבה יותר מסדר העבודה ביום הכיפורים! כי ביום הכיפורים נמצאים בבית הכנסת כל היום ועוסקים אך בתפלות ובקשות, מה שאין כן ביום הפורים שצריך להרבות בשכרות בשמחה ובאכילה וכו', ובדרך זה לעבוד את ה', הרי שקשה הדבר יותר ויותר. (שיש"ק ג' קל"ט).

ומה נשתנה יום זה מכל הימים? בזה הרחיב מוהרנ"ת ז"ל בכמה מקומות לבאר את חוב חז"ל בשתיית היין ביום הפורים. ראה בהלכות שבת (ז' ס"ח) ובהלכות מתנה (ג' ט"ו) ועוד. ואכמ"ל בזה.

ולמעשה, צריכים להתפלל הרבה להשי"ת שלא יזיק לו השתיה והשכרות של פורים, ולא יעבור על אחד ממצוות התורה ח"ו, וכמו שהאריכו הספרים הק' בזה, ומוהרנ"ת זיע"א בתפלה ל"ז מבקש כענין הנ"ל וז"ל ק' "ונזכה לקים מצות השכרות של פורים כאשר צונו חכמינו זכרונם לברכה, ותעזרנו ותשמרנו שלא יזיק לנו השתיה והשכרות של פורים כלל לא בגוף ולא בנפש, ולא נזיק שום אדם ולא שום דבר על ידי השכרות, רק נזכה על ידי השכרות של פורים לבא לתוך שמחה גדולה וחדוה רבה ועצומה מאד, לתוך שמחה של פורים, אשר אז מאיר

הארה נפלאה ועצומה שהוא הארת מרדכי, אשר אין דוגמתה בכל ימות השנה", עכ"ל"ק.

לימוד התורה בפורים

בליקו"ה (הל' מתנה ג' י"א) כותב וז"ל: ועל כן אז בפורים הכל יכולים להתקרב להשי"ת, אפילו הרחוקים מאד, כי אז נתגלה החסד חנים הנ"ל שהצדיק מקבל ממנו בעת שבטל מן התורה, אשר מחמת זה רוב ישראל מבטלין אז מן התורה וכו' יעו"ש. שלא נלמוד מזה שיש איסור ח"ו ללמוד תורה בימי הפורים, רק מחמת טירדת והעסק במצוות של פורים נמצא ממילא שרוב ישראל בטלין מן התורה, אבל מי שיש לו זמן פנוי ולומד אז תורה הק' – אין ערוך על גודל השכר שיקבל על זה. והובא בספר אביר הרועים (אות ז') וז"ל: הרבי הגדול מקאצק זיע"א גילה פעם אחת למה זכה הרב מביאלא לבן כזה – הוא רבינו האבני נר זיע"א, מפני שפעם אחת בפורים אירע בעולם דבר נורא, שכל הצדיקים והלומדים [שלימודם חשוב בשמים] היו טרודים כולם בשעה אחת במצוות היום ולא היה נמצא בכל העולם שום אחד שילמוד אז בשעה ההיא וזלת הרב מביאלא הנ"ל שהיה יושב ולומד, ונשמע קולו במרום והיה רעש בשמים מזה, כי אלמלא הוא היה כל העולם כולו עומד בשעה ההיא בלי עסק התורה הקדושה למטה, על כן ניתן לו משמים מתנה זו שיהיה לו בן הזה, שר התורה והיראה, שיאיר את פני העולם כולו באור תורתו וקדושתו, עכ"ל. הרי לנו גודל מעלת לימוד התורה ביום הפורים.

והנה יש עוד להאריך בענין קדושת סעודת הפורים ומשלוח מנות ומתנות לאבינו, אבל אין הזמן עתה אתי עמי, ולכן אסיים מכתבי בדברי מוהרנ"ת במכתביו וז"ל: ק' ותאמר להם שישמחו וירקדו בפורים תמיד, ועל ידי זה ימתיקו הדינים, כי ההוא רוחא נשיב בשית פירקין (עיין ליקו"מ תו' י') ואלמלא לא אתינא לעלמא וכו' וכו' אשרינו וכו' און טאקי פארט האפ תמיד בפרט אום פורים [ובאמת זאת רק שמחה תמיד ובפרט בפורים]. ובמכתב אחר כותב וז"ל: ק' ואין שיהיה, צריכין עתה לבקש ולהתפלל להשי"ת שיקבל שמחתנו של פורים עם כל המצוות של פורים כאילו קיימנום כראוי בכל פרטיהם וכו' עד שנזכה עי"ז לקדושת וטהרת הפרה אדומה וכו' לטהרנו מטומאת מת למען נזכה להיות טהורים לקרבן פסח ולהיות נוהרים ונשמרים עי"ז ממשוהו חמץ בגשמיז ורוחניות וכו' (עיין ליקו"מ ח"ב ע"ד) עד שנזכה שנושב מחמץ למצה מחיית לה"א ממות לחיים (עיין ליקו"מ תורה ה') עכ"ל.

אם תענין היטב בדברינו הנ"ל בהתבוננות, אז תשכיל ותצליח לנצל את ימי הפורים בסייעתא דשמיא אמן ואמן.

החפץ בהצלחתך בגו"ר וכל טוב סלה, בברכת פורים כשר ושמח

המנהגים בברסלב

מקורם, יסודם ותפוצתם בין אנ"ש

שמעון מאיר קעניג

שמואל קעניג

ס"ז. בערב פסח נהגו הרבה מאנ"ש הבכורים לצום כדי ולא להפטר על ידי סיום. (שיש"ק ד' רנט)

ס"ח. בליל הסדר לא אמרו אנ"ש תיקון חצות ויצאו ידי חובת התיקון ע"י הפזמון 'אדיר הוא יבנה ביתו בקרוב' שבו מבקשים על בנין ביהמ"ק (שיש"ק ד' רס), וכדברי מוהרנ"ת שבעל ההגדה סידר את הפיוט הזה בסוף ההגדה כדי שבזמן חצות יאמרו הפיוט על בנין ביהמ"ק (ע"י שיש"ק ב' תשפ).

ס"ט. באחרון של פסח היו אנ"ש מתאספים יחד לפנות ערב וספרו את הסיפור מנסיעת הבעש"ט לא"י כפי המקובל אצלנו (שיש"ק ד' רסד) ובא"י נוהגים כן בשביעי של פסח. וכן יש נוהגים כיום להסב בסעודה כעין סעודה שלישית בשבת. ע'. באומאן ובכל אוקריינא נהגו לומר יוצרות דשבעות ביום ב' שהוא יו"ט שני של גלויות (שיש"ק ה' תסג).

ע"א. אף בימי בין המצרים לא נמנעו אנ"ש מלרקוד אחר התפילה שחרית וערבית, והיו שרים את הניגון המקובל על הפסוק כי ניהם ד' ציון וכו'. אולם מר"ח אב עד אחר ת"ב לא רקדו כלל (שיש"ק). ובגליון אוצרות (תמוז ע"ב) הובא מעשה (בשם הרה"ח ר' נחמן בורשטיין שליט"א) מזהגה"ח ר' ועלוול מיינצברג זצ"ל שפעם התפלל עם אנ"ש בקטמון ופסק דמותר לאנ"ש לרקוד אחרי התפילה אף בבין המצרים, כיון שהוא חלק מסדר התפילה.

ע"ב. אנ"ש לא סבלו את המנהגים שיש בין החסידים לעשות סיום דווקא בתשעת הימים ולאכול בשר, אלא נהגו כעיקר ההלכה וכמנהג ישראל (שיש"ק ג' רכג). ועיי"ש המעשה שהיה עם ר' אברהם בערניו.

ע"ג. אמר (מוהרנ"ת) אמירת ספרי אדמו"ר ז"ל, שהם; הליקו"מ והסיפורי מעשיות וספר המידות והשיחות שלו - האמירה לבד היא מסוגלת לנשמה כמו אמירת ספרי הזוהר הק' והתיקונים. עוד אמר שגם בימי אלול מצוה לאומרם מתחילתם ועד סופם ומועיל מאד מאד (כוכ"א אנשי מוהר"ן כ"ו-כ"ז). ועפ"י נהגו אנ"ש מאז ומקדם לומר ספרי רבינו ז"ל בימי אלול ועשרת ימי תשובה, מלבד מה שאומרים ספר תיקוני זוהר כמנהג העולם. וע"ע מה שהובא בזה בשיחות הר"ן קכ"ז וקכ"ח.

ע"ד. נוהגים היו אנ"ש לכסות את התינוק בכיסוי ראש מקטנותו ממש (שיש"ק ד' קס). וע"ע שבחי הר"ן שכן נהגה אם רבינו ז"ל כשנולד, וע"ע ספר המידות בנים אות ב'.

ע"ה. רבינו ז"ל אמר שצריכים לכל ילד להעמיד 'פאקין' (- חיסון נגד אבעבועות רוח) קודם רבע שנה, וארום אויב ניש (- כי אם לא) הוא כמו שופך דמים. אפי' אם דרים הרחק מן העיר, וליסע אפי' בזמן שהקור גדול להעמיד פאקין קודם רבע שנה (כוכ"א, אבניה ברול לד).

ע"ו. נוהגים היו ליטול נטילת ידים של שחרית אף לתינוק קטן (שיש"ק ד' קפ). ע"ז. בני הבר מצוה היו נוהגים לדרוש בסעודת הבר מצוה תורה מליקוטי מוהר"ן עם ההלכה מליקוה"ל המיוסדת עליה (שיש"ק ד' קעג).

ע"ח. רבינו ז"ל אמר רוצה אני שהבחור בר מצוה יתחיל להניח תפילין ביום בו נעשה בן י"ג שנה ולא קודם (שיש"ק ב' ל'). וכן הובא גם ב'שערי צדיק' (תחילת מכתב מ"ט), וכן נהגו אנ"ש בכל הדורות. אולם יש לציין שכאן בארץ ישראל היו מקצת מאנ"ש שנהגו להתחיל להניח תפילין חודש קודם הבר מצוה וכמנהג ירושלים וכן נהג הרה"ח ר' שמואל שפירא זצ"ל, [ושמעתי כמה טעמים בשמו מדוע נהג כן, ומכיון שלא שמעתי בזה דברים ברורים לא הבאתים]. עוד יש לציין שהרה"ח ר' שמואל הורביץ זצ"ל נהג להניח תפילין לבניו ביום הבר מצוה, אולם כשחל יום הבר מצוה ביום שאין מניחים בו תפילין היה מורה להם להניח יום קודם.

ע"ט. בליקו"מ תורה מ"ט, וכן בשיחות הר"ן (פו) מובא ביאורים עמוקים מרבינו ז"ל על כמה ענינים הנהוגים בחתונה, ומזה רואים בעליל שכל מנהגי ישראל יסודותם בקודש ואסור לבטלם או לזלזל בהם, ולא הבאתים כאן מפני אריכות הדברים וכל מעיין יקחנו משם. ומן הראוי שאת המנהגים המובאים שם שרבינו ז"ל טרח למצוא בהם סודות נשגבים ואינם נהוגים כיום, שנחזור לנהגם.

פ'. באומאן נהגו לעשות החופה אחר השקיעה מלבד בערב שבת שאז עשו אותה לפני השקיעה. אולם בארץ ישראל הקפיד רלו"צ זצ"ל לנהוג כמנהג ירושלים

להעמיד החופה לפני השקיעה (שיש"ק ד' קנט).

פ"א. נהוג כיום בין אנ"ש שבשעת החופה בעת שהכלה מסובבת את החתן ז' פעמים כנהוג, לשיר ניגון המקובל מרבינו ז"ל. יש הנוהגים לשיר הניגון שמנגנים כיום על 'יחדשהו' שבברכת החודש, ויש ששרים הניגון שמנגנים כיום על הזמר 'יצוה צור חסדו' בסעודה שלישית. (אגב נציין שהניגונים הנ"ל מקובלים אצלנו מרבינו ז"ל; הניגון על יחדשהו היה מקובל באומאן כניגון מרבינו ז"ל, ורלו"צ ז"ל כאן בארץ ישראל הלבישו על יחדשהו. אגב: באומאן לא היה נהוג כלל לזמר ביחדשהו. והניגון על יצוה צור חסדו היה מקובל בין אנ"ש בטשערין כניגון קודם אמירת התורה, וכאן בארץ ישראל הלבישוהו על הזמר יצוה צור)

פ"ב. אצל אנ"ש נהגו בכל הדורות לרקד 'מצוה טאנץ' וכן ידוע מרבינו ז"ל שרקד מצוה טאנץ עם בנותיו (ע"י חיי"מ קט"ז בארכה), ואף כאן בארץ ישראל נהגו כן אנ"ש. ויש לציין שהרה"ח ר' שמואל שפירא זצ"ל לא נהג כן ואמר שהוא מהטעם הכמוס עמו, אבל רוב אנ"ש נהגו כן כנ"ל.

פ"ג. נוהגים היו להניח את הספר ליקוטי מוהר"ן מתחת למראשותיו של חולה כסגולה לרפואתו, וכמו"כ נהגו אנ"ש בפולין להניח את הספר ליקו"מ למראשותה של המקשה לילד וראו בזה כמה וכמה מופתים (שיש"ק ד' קעה קעו).

פ"ד. נהגו אנ"ש בעת שבאו לבקר את החולה לספר לפניו איזה מעשה מצדיקים או מסיפורי מעשיות, והוא עפ"י מה שפי' רבינו ז"ל את הפסוק מגדיל ישועות מלכו ועושה חסד למשיחו בעת שביקר את בתו שרה כשהיתה חולה, ע"י חיי מוהר"ן תע"ט (שיש"ק ד' קפח).

פ"ה. הקפידו לבלי להספיד שום נפטר, וכמנהג החסידים ההולכים בדרכי הבעל שם טוב (שיש"ק ד' קעז).

פ"ו. הורה מוהרנ"ת, שכמו שנוהגים העולם ללמוד משניות לע"ג הנפטר כמו"כ נכון שילמדו תורה מליקו"מ ויאמרו שיהיה זה לעי"ג הנפטר (שיש"ק ב' תשכ). ועיי"ש שהנהגה זו גילה ר' משה ברסלב'ר בליל פטירתו, ששמע כן ממוהרנ"ת, עיי"ש. וידוע שהרה"ח ר' יעקב קאלמנאוויץ (מלמד) ז"ל הדפיס קונטרס מיוחד ובו תורות מליקו"מ שמתחילים באותיות הא"ב ללמוד ע"פ שם הנפטר.

פ"ז. ביום יארצייט נהגו אנ"ש לצום ולא חלקו י"ש ומזונות כנהוג בעולם, רק נהגו שהבעל יארציית הזמין בערב עשרה אנשים וערך להם סעודה ולמדו יחד משניות ופיזר מעות לצדקה לעילוי הנשמה. (שיש"ק ד' קצט).

הוספה. מובא בשו"ע (יו"ד הל' מעונן ומנחש): מנהג העולם שלא להתחיל בשני וברביעי. ועיי"ש אם בדבר מצוה יש לחוש, וכן בר"ח אין לחוש. אולם מוהרנ"ת מתייחס לזה אחר שכותב ליישב טעם המנהג שלא יהא נראה חלילה כמו מעונן ח"ו, וז"ל (הל' מעונן ומנחש ה"ב ג'): "כל זה כתבתו ליישב המנהג, אבל באמת טוב יותר שלא להקפיד על זה כלל כמו שכתב הרמב"ן שאינו משנת חסידים" עיי"ש.

ונסיים מעין הפתיחה שאכן בברסלב אין מנהגים, כי כדי לקבל את אור הצדיק אין נפקא מינה כלל איך נוהגים בכל דבר, מלבד מה שצוה רבינו ז"ל בפירוש לנהוג כן. ואנו לא באנו אלא לחקור וליישב מה שאנו רואים בעינינו מה שנהוג כיום או מה שידוע לנו שהיה נהוג בשנים עברו.

אודה ולא אבוש כי ללא עזרתם של כמה מידידי לא היו יוצאים מאמרים אלו לאור, ובפרט הרה"ח ר' אהרן ברא"ח חשין שליט"א שהיה לי לעיניים בכל מה שקשור למציאת מראה מקום כל שהוא בכל ענין וענין, וכן כמה שחקר הרבה מהנהגות אנ"ש בשנים עברו. וכן הרה"ח ר' אברהם שלום שישא שליט"א ששקל וטר בדברי והסיף לזה הרבה נוסף בכל הענינים. וכן אחי הבה"ח ישראל זאב שליט"א שהיה לי לעזר בכמה וכמה נושאים, ועוד כמה וכמה מבין אנ"ש שהאירו והעירו בכמה וכמה מקומות, ישלם ד' שחרם משלם בכל מה דמצטרכי ובכל אשר יפנו יצליחו. כמו"כ אודה כאן לכל אלו שהקדישו לי מזמנם וענו לכל שאלותי בסבלנות אין קין: הרה"ח ר' חיי"ל פראנק זצ"ל, ויבלחט"א בני הרה"ח ר' שמואל שפירא זצ"ל, והרה"ח ר' נחמן בורשטיין שליט"א ועוד כמה וכמה מבין אנ"ש שליט"א, ואחרון חביב צוות העורכים בגליון "מימי הנחל", תודתי נתונה להם בשם כל קורא גליון זה, יתן ד' שיוכו לראות ברכה בכל מעשה ידיהם בכל הענינים ברו"ג.

כן אבקש מחילה אם נשמט ממני ענין מסוים או אם לא התיחסתי בדרך ארץ למאן דהוא או למנהג כל שהוא לא היה זה במזיד אלא שוגג ובלא שום כונת זדון ואקוה כי ידינוני לכף זכות.

תם ולא נשלם

המחאת כף וריקודין

הר"ר אליהו הלוי נהרי - ב"ב

הוא מבחינת הנגלה, משקילת שקלים שלמים שאין בו נסתר בהם כופר ומבקש להסתירם, ומבחינת נגלות התורה ללא התחברות והשתוקקות לסתריה נראה כביכול כאילו משה מות "ואלוקיהם של אלו ישן הוא".

אבל איש בער צר ואויב לא ידע, וכסיל לא יבין את זאת כי כבר ריחם ה' על עמו "כי כבר קדמו שקליהם לשקליו" ומים רבים לא יוכלו לכבות את האש האהבה הנסתרת מלאת הכיסופין של אותו מחצית מטבע של אש שהראהו את משה, ובכל דור ודור שולח רועים נאמנים גואלי אמת המגלים רזי דאורייתא ותורות והשגות נוראות שלא נשמעו מעולם ומאירים לב ישראל בהשתוקקות עזה אליו יתברך, ואדרבא במקום ובזמן וביום ובחודש ובתורה הנגלית שנדמה שמשם כביכול נסתלק רוחם וחיותם של ישראל משה רביא מהימנא, שם דייקא הוא נולד ומתגלה אמינות נסתרות תורתו ורוחו מתחדשת מחדש להחיות נפש כל חי ולהגן ולהושיע ולהמתיק את הדינים והגזרות והשקלים ששוקל צורך כל היהודים.

כי על כן מרדכי היהודי ה'מור דרור' – זה דודי וזה רעי רוח אפינו משיח ה', 'שולח ידו מן החור' בתורתו הנגלית לנו, בספרו הק' שהוא אתחלתא דגאולה ראשית וראש להמתקת כל הדינים, מבקש ומייחל ומזרז לדעת את שלום אסתר לילך ולהתמיד בספרו הק' ולחזור ולדרוש אחר פנימיותו ונסתרותיו "ואז יוכה לראות הפנימיות שיש בספריו הק', כי יש בהם פנימיות הרבה, מה שאין נראה על פי פשוטו כלל" (חיי"מ שמ"ז). וכשרוחו ופנימיותו הולכים ומתגלים ומתלבשים ומתנשאים בעוז וחדווה בשית פירקין ידין ורגלין מתחיל להתנוצץ התנוצצות טעם נעימות ניגון ריקוד תורתו שעדיין לא טעמו אותה כלל.

ומשנכנס אדר מרבין בשמחה, זה הזמן לקיים בימים אלו את עצת קדשו בתמימות ופשיטות גמורה ושלומה, כי אמנם גבהו ורמו דבריו ועצותיו הק' והנאמנים עד למעלה למעלה והם עולים בתיקונם עד לנקודת הראשית דראשית דלא ידע ולא אתיידע, ובפרט העצה היעוצה הזאת הריקודין והמחאת כף אל כף היא העולה על כולנה בהבטחתו להמתיק את שורש הדינים ולהחיש את גאלתם וישועתם של ישראל בגאולה השלימה שאין אחריה גלות ודין.

"כשכתבתי לפניו התורה ואלה המשפטים (בסימן י' חלק ראשון מלקוטי מוהר"ן) המתחלת "כשיש דינים חס ושלום על ישראל, על ידי ריקודין והמחאת כף נעשה המתקת הדינים" וכו'. אמר לי: כן אמרתי, שעכשיו נשמע גזירות חס ושלום על ישראל. והנה הולכים וממשמשים לבוא ימי הפורים האלה (כי התורה הזאת נאמרה סמוך לפורים) והיו ישראל מרקדים וימחאו כף ועל ידי זה ימתיקו הדינים.

וחזר וכפל דבריו ואמר בפה מלא: כך אמרתי. וכונתו היתה להעיר לבבנו שנדע ונבין שכל דברי תורתו הקדושה אף על פי שיש בה עמקות גדול ונורא מאד מאד ורזין עלאין וסודי סודות עמוקים ורחבים מני ים בכל דיבור ודיבור, אף על פי כן עיקר כונתו שנשמע ונקבל דבריו הקדושים בפשיטות לשומר ולעשות ולקיים את כל דברי תורתו בפשיטות ובתמימות. כמו למשל התורה הקדושה הזאת שנאמר שם שעל ידי המחאת כף וריקודין נמתקין הדינים היתה כוונתו כפשוטו שיחזקו עצמן לשמוח בימי שמחה כגון פורים וחנוכה וימים טובים או חתונה וכיוצא בזה כל מיני שמחה של מצוות, שיחזקו עצמן בשמחה גדולה עד שיזכו להתעורר לריקודין והמחאת כף ועל ידי זה ימתיקו הדינים. כי כל דברי התורה לא בשמים הוא לאמר שאין מי שיכול לזכות לזה להמתיק הדינים על ידי המחאת כף וריקודין כי אם גדולים בני עליה, רק כל אחד מישראל יש לו כח הזה כשיקיים הדברים כפשוטן באמת ובתמימות. וכן בכל הדברים הנאמרים שם בהתורה הקדושה הנ"ל וכן כל מה שנאמר בכל תורה ותורה, כי לא המדרש הוא העקר אלא המעשה" (שיחות הר"ן קל"א)

ואת אשר דיבר לעמו קיים ראש בני בעצמו וכבר המשיך בריקודיו את כל ההמתקות והישועות וכל תקוותיו הוא בהתקשרותו והתכללותו בריקודיו הנצחיים המה ינחמונו וישמחונו ויגאלונו גאולת עולמים. "ואמר בעצמו בזאת השנה רקדתי הרבה וזה היה מחמת שבאותו השנה נשמעו הגזירות שקורין פונקטין, שהיו רוצים אז לגזור על ישראל חס ושלום, ומחמת זה רקד כמה פעמים כי על ידי ריקודין ממתיקין הדינים ומבטלין הגזירות כמבואר בהתורה ואלה המשפטים סימן י' בלקוטי א' המתחלת על ידי ריקודין והמחאת כף ממתיקין הדינים. וגם זאת התורה נאמרה באותו החורף בטיראויע" (חיי"מ קט"ז).

כל התקווה וכל הישועה וכל הגאולה והמתקת כל הדינים ממתנים לנו כעת בחודש הזה - חודש אדר, חודש השמחה הבא עלינו לטובה.

למעלה מאלפיים שנות דינים ורוגז של גזירות ושמות ושל גלות והסתור פנים ארוכים ומרים, מצפים מאתנו בני הדור האחרון, שנתעורר ונביא לסיומם, כבר כשל כח הסבל ובנים באו עד משבר, כבר כלו כל הקיצים ונתבררו כל הסימנים והגיע עת לחנוכה כי בא מועד.

כאז, כן עתה נשמעו בעולם שמועות נוראות על גזרות קשות שזוממים עלינו צוררי ישראל, גזירות מחיריות בגוף ונפש אשר כל שומען תצילנה אנזיו והלבבות נתקפים בפחד והחללה, מטרה אחת ברורה להם; להשמיד להרוג ולאבד רח"ל.

לעת כזאת מופיע לבן של ישראל ומושיען ומגלה בתורתו הקדושה (ליקו"מ תורה 'ואלה המשפטים') את סוד העצה היעוצה איך לבטל ולהמתיק את הגזרות בשורשן, איך להפר ולהפך את החרון אף לרחמים ואת הרוגז לחסדים גדולים.

ועצתו אמונה היא פשוטה בתכלית הפשטות 'לא בשמים היא' כי אם על הארץ, לשמוח בשמחה של מצווה, עד שהידיים ימחאו כף אל כף והלב ישא את הרגליים להתרומם ולהתנשא מעל הארציות בריקודים וכיסופין ומחולות לפני קל חי.

אבל כדי שהלב ישא את רגליו והידיים ימחאו כף, הם זקוקים לרוח חיים שתכנס בהם ותנשב אותם תנער ותרוםם אותם אל על, תשבר ותכניע ותבטל את הרוח הגבוהה את הגאווה הטמונה בכל, המעכבת וכובלת את הידיים והרגליים בכבלי ברזל ומונעת מהם כל תנועה של חיות וריקוד.

והרוח חיים זאת נמצאת במקום אחד ויחיד, אצל 'האיש אשר רוח חיים בו' מאן דאיהו 'קוצא דאות ד', נקודת החיבור זה אשר ברוחו קוצו ונקודתו הנסתרת, מעלה את כל המונחים בתכלית ההסתרה והגאווה משמד 'אל אחר' והוא מעלם ומקשרם בתכלית השלימות האמונה הדבקות והרצון בקל אחד יחיד ומיוחד יתברך שמו, ובכך נמתקים כל הדינים ונמשכים כל הישועות, 'כי כל זמן שיש גאווה וע"ז בעולם חרון אף בעולם'.

אכן רוחו ואורו ותוקף חילו וכוחו של האיש אשר רוח בו מרחפת ומנשבת על פני מימי תורתו הק' בפנימיותם ונסתרותיהם במים העמוקים והעצה ובלב איש ברזין דרזין שבהם וכשהולכים בתורתו ומתייגעים ומודככים בבטול כל הרצונות והחושים להכלל בו ואז התלבשות תורתו והשגתו מאירה ומתגלה אורו הגנוז בלבושין נהירין בהוא זמנא סליק מיניה רוגזא דבריה וחמת המלך שככה (ליקו"מ מ"ב).

זה סוד הגדול והנסתר של החצי של מחצית השקל 'זה יתנו' 'כזה יתנו' "הראה לו מטבע של אש" לרמוז ובא כי עיקר נתינת המחצית של השקל הוא לעורר שעדיין ישנו חצי נסתר ונעלם, מטבע של אש ורצון וכיסופין נדבת לב, ותחילת נתינת חצי הנגלה הוא להתקשר אליו ואז נכללים באחדותו במשכן קדושתו ונמתקים כל הדינים "ולא יהיה נגף בפקוד אותם".

וכל המלחמה וכל הקטרוגים והמחלוקות והגזרות היא כנגד גילוי והתגלותו של פנימיות אורו ונסתרות תורתו של זה האיש אשר רוח בו, כל התגברות קליפת המן עמלק היא להעלים ולהחשיך את אורו הגנוז, ומהסתרה הזאת משם כל ניצית כוחו ומחשבתו הרעה אשר חושב על היהודים.

בכח עשר"ת אלפיים שקלים אשר שוקל הוא אל 'נגזי המלך' דייקא, הוא מבקש להסתיר את אור גזיו ופלאותיו של האיש פ'ל'א גדול, להעלים את עשרת שלמות כתריו ועטרתו ומיני נגינותיו אשר נפל לרפאות ולהושיע את כנסת ישראל.

והפיל פור הוא הגורל בחודש שבו מת משה, כי כל אחיותו

המלך הנ"ל לא כן עשה, ואע"פ שהחכם הזהירו מפני האש - עם כל זה לא שת לבו והלך יחד עם כל זרעו ונשרפו כולם.

מוסרי המעשיות

רמזים ומוסרי השכל היוצאים מסיפורי מעשיות

יחיאל מיכל הלוי חזן

מעשה ד'

והיו קצת מהם שהפקירו כל רכושם ועשירות שלהם ויצאו משם בדלות כדי לישראל באמונה שיהיו ישראלים. אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה שאוהבים ישראל לקוב"ה - בזו יבזו לו, והשם יתברך כבר משבח את ישראל, זכרתי לך חסד נעורך אהבת כלולותיך, לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה, ומסירות נפש זה טבוע עמוק בלב כל יהודי. ובימינו אנו צריכים לקיים את מאמר ר' יוסי בן קיסמא שענה לאותו אדם על בקשתו שיבוא לדור אצלם: בני אם אתה נותן לי כל כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות שבעולם, איני דר אלא במקום תורה.

◆◆◆

ענה ואמר האנוס הנ"ל עיקר כבודי שאהיה רשאי להיות יהודי בפרהסיא להניח טלית ותפילין בפרהסיא.

יהודי צריך לילך בהרגשת שמחה ואושר על אשר זכה להיות עבד המלך, וזהו עיקר כבודו. וכן נאמר ויגבה לבו בדרכי ה'. ובגמרא מגילה (טז): ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר - ויקר אלו תפילין וכן הוא אומר וראו כל עמי הארץ כי שם השם נקרא עליך ויראו ממך, ותניא ר' אליעזר הגדול אומר אלו תפילין שבראש. וכן אמר דוד המלך ע"ה ואדברה בעדותיך נגד מלכים ולא אבוש.

◆◆◆

אחר כך מת המלך ונעשה בנו מלך והוא התחיל להנהיג מדינתו ברכות, מחמת שראה שרצו להכרית את אביו כנ"ל.

באבות (ג' י') כל שרור הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו. ב"בין אדם לחבירו" הכלל הוא כמים פנים אל פנים כן לב האדם אל האדם, וע"כ מי שרוצה לחיות חיים טובים: יוותר לכל אחד, יאיר פנים לכל אדם ויתנהג ברכות ונחת, ואזי יהיה אהוב למעלה ונחמד למטה.

◆◆◆

ובאמצע הדרך עומד מלאך שהוא ממונה על כעס, כי על ידי כעס בוראים מלאך המשחית ואותו מלאך הנ"ל - הוא ממונה על כל המשחיתים.

בליקו"מ נ"ט: נמצא שהכעס מזיק לעשירות, וכשהיצר מסית לאדם שיכעוס, ידע שבזאת השעה ישפיעו לו מלמעלה איזה סך ממון, והיצר רוצה לקלקל זאת ההשפעה, ועיקר שמירת השם שמירת הנפש אינו אלא שישמור מכעס.

ובתורה ס"ח: ועל ידי כעס מאבד נפשו בבחינת טורף נפשו באפו כמובא בזהר. ובשער רה"ק (דף י"ע ב'): מורי ז"ל היה מקפיד בענין הכעס יותר מכל שאר העבירות אפילו כשהוא כועס בשביל מצוה וכו' והיה נותן טעם לזה ואומר כי הלא כל שאר העבירות אינם פוגמים (בכל קומת הנשמה) אלא כל עבירה ועבירה פוגמת איבר אחד, אבל מידת הכעס פוגם כל הנשמה הקדושה כולה ומחליף אותה לגמרי, והענין הוא כי כאשר יתכעס האדם הנה הנשמה הקדושה מסתלקת ממנו לגמרי ונכנסת במקומה נפש מצד הקליפה וכו'.

◆◆◆

בתוך כך ראה האש וראה שהיו הולכים דרך האש מלכים ויהודים מעוטפים בטלית ותפילין, וזה היה מחמת שהיו אצל אותן המלכים יושבים יהודים במדינתם, על כן היו יכולים לילך דרך האש, ואמר החכם להמלך באשר שיש קבלה בידי שארבע פרסאות רחוק מן האש נשרפים, על כן אין אני רוצה לילך עוד, והמלך חשב מאחר שרואה ששאר מלכים הולכים שם דרך האש על כן אמר שגם הוא ילך, וענה החכם: אני יש לי קבלה מאבי כנ"ל על כן איני רוצה לילך, אתה אם רצונך לילך לך, והלך המלך וזרעו ושלט בהם האש, ונשרף הוא וזרעו ונכרתו כולם.

כי צריך להיות מבין דבר מתוך דבר, וליישב דעתו לחשוב ולהתבונן בשכל של כל דבר להבין איך להתנהג ומה מרמזין לו וכו', והמלך הנ"ל לא ניסה לחשוב כלל מה פשר הענין שעוברים מלכים עם יהודים מעוטפים בטלית בתוך האש, רק הסתכל מה עושים כולם בלי לחשוב לעומק הענין ואמר ש"גם" הוא ילך לשם, ולבסוף נשרף הוא וכל זרעו. ועוד לומדים מכאן כדרך שנאמר אצל יעקב אבינו "ויחץ את העם אשר איתו לשני מחנות" שבשעת סכנה (שלא תהיה ח"ו) צריך לחלק את המשפחה לשני מחנות, והיה אם ח"ו יקרה אסון למחנה האחת והיה המחנה הנשאר לפליטה. אבל

כי אותן המלכים שהיו יהודים דרים במדינתם, שלובשין בטלית ותפילין - היו הולכים דרך האש ולא היו ניזוקים כלל, והוא נכרת על ידי שלא היו רשאים יהודים שמלובשין טלית ותפילין לישב במדינתו. כן יאבדו כל אויבך ה'.

באוצר היראה (תפילין כ"ב) ציצית ותפילין הם צמצומים הקדושים לקבל אור ההתלהבות של האש הקדושה שהוא בחינת הארת אין סוף שזה בחינת כי ה' אלוךך אש אוכלה הוא, ואעפ"כ ישראל הדבקים בו יתברך מקבלים חיותם ממנו כמבואר בפנים, וזה שמואב בסיפו"מ שע"י ציצית ותפילין היו יכולין לעבור בתוך האש הגדולה השורפת, כי האש הזאת נמשך ונשתלשל בכמה מיני השתלשלות מהאש של מעלה שהוא בחינת אור ההתלהבות הנ"ל.

מעשה ה'

וגור על היהודים שיתפללו בעבורי שיהיה לו בנים, והיו היהודים מבקשים ומחפשים צדיק כדי שיתפלל ויפעל שיהיה לו בנים ובקשו ומצאו צדיק גנוז וכו'. ואח"כ אחרי שכבר נולד למלך בת רצה גם שיוולד לו בן וגור שוב על היהודים שיתפללו שיהיה לו בן והיו מבקשים ומחפשים את הצדיק הנ"ל ולא מצאו אותו כי כבר נפטר ובקשו עוד ומצאו עוד צדיק גנוז.

על הענין של "צדיק" אפשר הרי למלאות בויג'ין שלמים, ואנו נתמקד כאן רק על כמה נקודות קטנות הנרמזות בתוך המילים הקדושות של הסיפו"מ, המלך ביקש מישראל שהם יתפללו עליו, והם הלכו וחפשו צדיק שיתפלל, ע"ז כבר כותב רבינו בליקו"מ י' ד': כי עיקר התפילה אינם יודעים כי אם צדיקי הדור, כי יש בעלי גאוה שאינם רוצים שילכו לצדיקים ואומרים שהן בעצמם יכולין להתפלל וכו', אבל אלו הבעלי גאוה הם מעכבים תאותו של השם יתברך וכו' והעצה היעוצה לבעל הגאוה שהיא העבודה זרה כמו שכתוב תועבת ה' כל גבה לב, העיקר הוא על ידי התקרבות לצדיקים.

ועוד רואים כאן שהם לא ידעו ולא שמעו מהצדיק הזה, ורק ע"י שחפשו וביקשו מצאו אותו, כי הצדיק נמצא בעולם רק הוא בהסתתר גדול ובהעלמה, והעבודה שלנו היא לבקשו ולחפשו עד שנמצאנו כי אין דור יתום, ובשיח"ר קצ"ב: ענה ואמר, אם מאמינים בהש"ת צריכים להאמין שיש צדיקים ג"כ, כי כמו שהש"ת נמצא בודאי, כמו כן נמצאים צדיקים בודאי בכל דור ודור. ובאוצר היראה ("צדיק" לז-לח) צריך כל אחד לחזור ולבקש מאוד ולהתפלל להשם יתברך הרבה שיוזכר להתקרב לצדיק אמת וכו' צריך לבקש אחר הרבי הגדול ביותר.

ובליקו"מ (תניינא ח' ח') ועל כן צריכין לחפש ולבקש מאוד אחרי מנהיג אמיתי להתקרב אליו וצריך לבקש מאוד מהשם יתברך שיוזכר להתקרב למנהיג אמיתי, כדי שיוזכר לאמונה אמיתית בשלמות. ובתניינא ל"ט: וראוי לנו לומר זאת בבכיה, בדמעות שלישי, לבכות ולהתגעגע, לבקש ולהתחנן לפניו יתברך, מתי נזכה לזה, שיהיה לנו זה הדעת, שנוכל לדעת ולהכיר הבורא יתברך מכל דבר של זה העולם בפרטי פרטיות כנ"ל עד התכלית כנ"ל, וכפי המדרגה פחותה שלנו עתה, וכולנו אין פנינו יפות כלל, אנו צריכין שירחם עלינו השם יתברך, ליתן לנו מנהיג רועה נאמן, שיוכל להאיר בנו ידיעה הנ"ל, כדי שנוכל לעבדו יתברך כראוי ולבוא אל התכלית כנ"ל.

◆◆◆

כל המעשה הזה שהבן מלך היה בפנימיותו כולו אבנים טובות ומבחוצין לא ראו זאת ולא עוד אלא שע"י קנאה התגרו בו וגרמו לו ע"י כישוף צרעת על כל גופו וכו', אפשר לרמוז בפשיטות על כל יהודי ויהודי שכל אחד ואחד בן למלך מלכי המלכים הקב"ה וכל ישראל בני מלכים הם, וכולם בפנימיותם הם אבנים טובות ומרגליות, אך מחמת קנאת המלאכים וגודל הקטרוגים שמתגרה הבע"ד וחיילותיו, גרמו לנו לגוף מצורע ממשכא דחויא, אבל הצדיק האמת שהוא ערב להקב"ה שיחזיר את כל העולם בתשובה היה מתפלל תמיד להשם יתברך באשר שהוא היה מבטיח שיהיה הבן מלך כולו מאבנים טובות ולא היה כן, והיה טוען לפני השם יתברך האם עשיתי זאת בשביל כבודי? לא עשיתי כי אם בשביל כבודך.

ואכן לבסוף נתרפא הבן מלך ונתייבש כל הצרעת ונקלף ממנו כל העור ונתגלה פנימיותו וראו כולם שבאמת הבן מלך הוא כולו מאבנים טובות ומרגליות כאשר אמר הצדיק הנ"ל.

יה"ר שיתקיים בנו ובכל ישראל במהרה אמן.

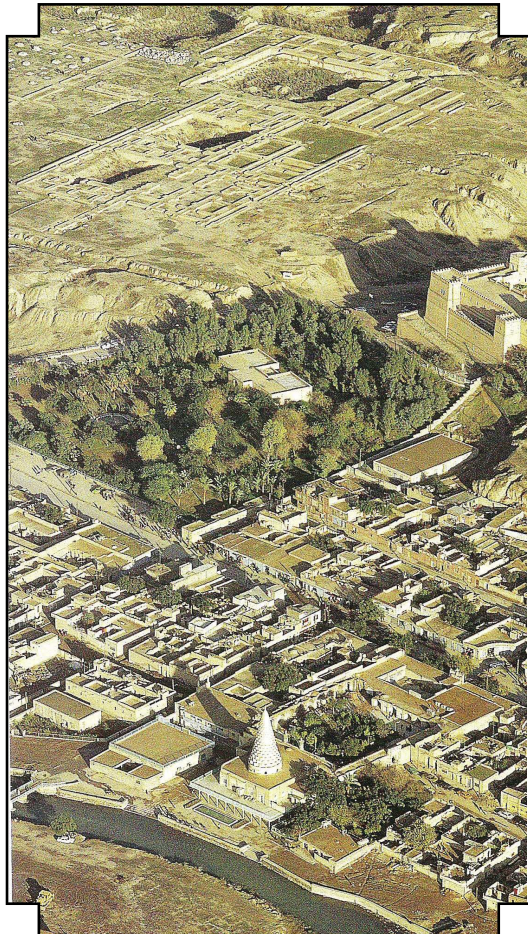
מילין לבזוסתאן (מחזו הידוע בימינו) היא עילם המדינה הגדולה, אבל אינה מיושבת כולה כי היא חרבה מקצתה, ובתוך חורבותיה שושן הבירה והוא ארמון המלך אחשורוש ויש בו בנין גדול ויפה מימים קדמונים. ובה שבעת אלפים יהודים ובה ארבעה עשר בתי כנסיות, ולפני הכנסת האחת קברו של דניאל עליו השלום". גם הנוסע רבי פתחיה מרגנשבורג (ד'תתצ"ד) מספר כי

לקדושים אשר בארץ

חקר קברי צדיקים ומקומות הק'

שמואל מאיר חשין

צילום אוויר של הכפר שוש, בקידמה קבר דניאל ובאופק חורבות ארמון אחשורוש

הלך לשושן הבירה ומצא בה יהודים ואת "ארנו של דניאל". כמאה וחמישים שנים לאחרים, (בשנת ה' פ"ב) כותב רבי אשתורי הפרחי בספרו כפתור ופרח "ודניאל ע"ה במקום ששמו שושטאר כן קיבלתי מפי ר'... ז"ל, ונראה כי שושטאר הוא שושן".

היות ועד היום ידוע קברו של דניאל בכפר שוש, אם אנו מצרפים לכך את החפירות הארכיאולוגיות שהתקיימו מאז שנת תר"כ ועד

לימינו, שחשפו במקום ארמון ענק מימדים ובו מתיישבים להפליא כל תיאורי ארמון אחשורוש המופיעים במגילה ובמדרשים – לא נותר כל ספק כי אכן המדובר בשושן הבירה עצמה.

הממצאים בשטח

על פני שטח ענק של 130,000 מ"ר משתרעים להם השרידים המפוארים של ארמון המלך אחשורוש, כשהם מרכיבים ביחד ארמון בעל מימדים גדולים במיוחד. בחצר הארמון, צמוד לגינה רחבת ידיים, נמצאים שרידי עמודי שיש שהיוו את "חצר ביתן המלך". כדי לגשת לאיזור הארמון היה צריך לעבור מעל גבי תעלה עמוקה בעזרת גשר באורך 30 מטר, שהוביל למבנה מרשים ביותר הלא הוא "שער המלך", וכאשר עברו אותו היו מגיעים לשער החצר החיצונה כפי שנראה להלן.

בצד האחורי של הארמון מצוי אגף נפרד, אשר לפי חישובי החוקרים היה מיועד עבור נשות המלך, ואם כן הרי הוא "בית הנשים", בהמשך דברינו נבין טוב יותר את מסלול הליכתה של אסתר "מבית הנשים עד בית המלך", כמו כן נבין בפשטות את "ובכל יום ויום מרדכי מתהלך לפני חצר בית הנשים".

החדר המרכזי בו עמד כסא המלכות הוא מפואר מכל שאר המבנים, ובעת שחפרו ביסודותיו מצאו טבלאות מאבן, בהם חקוקים בכתב חרטומים (כתב

תחקיר פיוט לבבד תג הבורים פמש לחיות את המעלה...

זה לא סוד שיש אנשים שמדמיינים את סיפורי המקרא במקומות מסויימים... תיבת נח נבנתה ברחוב פלוני ליד החצר הזו, ביתו של יצחק אבינו הוא "ללא ספק" ליד השכונה ההיא... ארץ מצרים וארמונו של פרעה גם הם נמצאים בדמיונו באיזשהו מקום, וכך גם סיפור מגילת אסתר ככל הנראה מקובעת היכן שהוא באתר המוכר לנו...

אך כעת אנו יכולים לעשות שינוי קטן, את סיפור המגילה איננו צריכים לדמיין במוחנו הקודח, אנו יכולים לדעת כמעט באופן ברור כיצד היה נראה ארמונו של אחשורוש, אפשר להוכיח בדיוק כיצד היה נראה "חצר גינת ביתן המלך" בה התקיימה הסעודה הארוכה במשך 180 יום, אפילו "שער המלך" בו ישב מרדכי ושמע את מזימתם של בגתן ותרש – ניתן לשחזר ויסודותיו עדיין קיימים עד היום הזה בשושן הבירה!!!

וכדי שהמדור יוכל להשאיר תחת הכותרת "חקר קברי צדיקים" אנו יכולים למצוא את קברו של "התק" מהמגילה, אשר לדברי חז"ל הלא הוא דניאל בכבודו ובעצמו, שקברו הקדוש מתנוסס לו לתפארה כיום הזה בכפר "שוש" – שושן הבירה לשעבר.

אודה ולא אבוש כי לא ביקרתי בעצמי בשושן הבירה, אולם זה כמאה וחמישים שנה אשר חוקרים בריטיים ואירופאיים שונים חוקרים היטב את המקום, לאחרונה קיבץ את כל הממצאים יהודי חרדי וירא שמים, הרב יהודה לגדי מהעיר טלז-סטון, והעלה אותם באופן מופתי בספרו "ויהי בימי האמפריה הפרסית".

כל המאמר מיוסד איפה על פי ספר זה וגם מקורם של התמונות ממנו.

ביקור בשושן הבירה

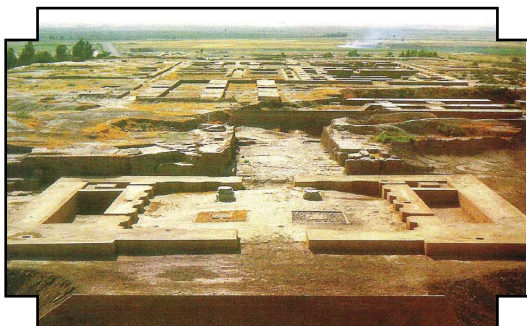
היכן היא שושן הבירה?

הדבר הראשון והחשוב ביותר הוא לברר מעל כל ספק שאכן הכפר 'שוש' השוכן כיום באירן, אמנם שוכן ב"שושן הבירה" העתיקה, וכי שרידי הארמון הענק המשתרע על הגבעה המשקיפה על פני הכפר – הוא הוא ארמון המלך אחשורוש בו התרחש סיפור המגילה.

הזיהוי של הכפר שוש עם שושן הבירה והאזכור של ארמון אחשורוש וקבר דניאל אינו חדש כלל וכלל, רבי בנימין מטודלה (ד' תתק"ל) כותב ביומנו כי "ארבעה

לעבור כמה שערים ושמידות ורק לאחר השגת אישור מיוחד ניתן היה לעבור דרכם.

שער המלך

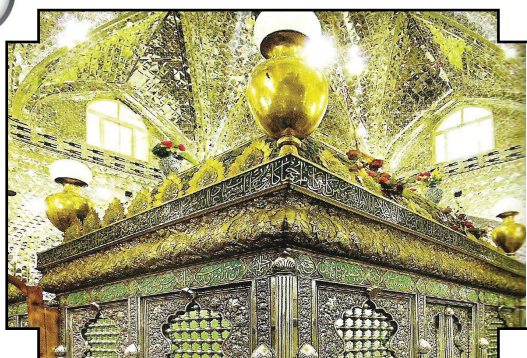

יסודות שער המלך, ברקע שרידי ארמון אחשורוש
כאן היה מקומו של מרדכי הצדיק

מאז שנת תר"כ בה נחשפו השרידים הראשונים של הארמון, במשך למעלה ממאה שנים לא הצליחו החוקרים לגלות היכן הוא שער המלך, התגלית המרעישת אירעה בשנת

תש"ל, כאשר במרחק 80 מטר מזרחית לארמון התגלו יסודותיו של "שער המלך" שהיה מבנה בפני עצמו באורך 40 מטר וברוחב 30 מטר. השער כלל חדר מרכזי ובו 4 עמודים שתמכו בתקרה הגבוהה, ובשני הצדדים חדרים בהם השתמשו כנראה שומרי המלך (בהם כמובן בגתן ותרש). עם חשיפת השער נדהמו החוקרים לגלות כיתוב בכתב יתדות על אחד מבסיסי העמודים: "המלך חשיארש אומר: אבי המלך דריוש בנה את הארמון הזה". יצוין כי הרבה חוקרים, וכן הג"ר יצחק הלוי בעל דורות הראשונים סוברים כי חשיארש הוא אחשורוש. אולם כנראה שהדבר תלוי במחלוקת תנאים (אסת"ר א, ג), ולשיטת רבי לוי אחשורוש הוא ארתחשסתא. כך או כך, אין ספק כי בדיוק במקום זה ישב מרדכי הצדיק ולא כרע ולא השתחוה להמן, כאן התמלא המן חמה וכך הלאה.

ותקרא אסתר להתך מסריסי המלך וכו'

קבר דניאל - התך מבפנים

קבר דניאל - התך כפי שנראה כיום בכפר שוש - שושן

א פלא'דיגע זאך, בניגוד למחשבה שהמן לא הצליח כלל וכלל בגזירותיו, מסתבר כי לשיטת התרגום שני, לפחות יהודי אחד כן נהרג על ידו, ולא סתם יהודי אלא דווקא דניאל איש חמודות, שבשעתו ניצל מכבשן האש של נבוכדנצר, הוא זה שנהרג ע"י המן הרשע. וכך הם דברי הגמ' במס' בבא בתרא (דף ד:): "ואמר רב, התך זה דניאל, הניחא למ"ד שחתכוהו מגדולתו, אלא

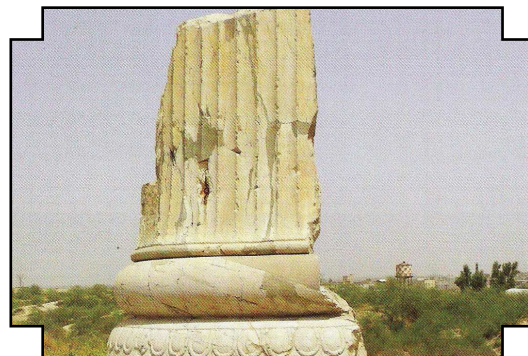
היתדות הידוע אשר ניתן כיום לפענוח) סיפור בנייתו של הארמון ע"י מלכי פרס ומדי. (הטבלאות מוצגות כיום לראוה במוזיאון הלובר בפאריז) בין השאר נכתב שם: "הארמון הזה אשר בניתי בשושן, עיטוריו הובאו לכאן מרחוק... כה אמר המלך דריוש: בשושן ניתן הצו לעשות מלאכה מעולה, ובשושן אכן נעשתה בשלימות העבודה המעולה ביותר". המילה שושן המופיעה במפורש אכן מוכיחה ללא ספק כי הוזהו הוא ללא ספק.

ההשוואה לסיפור המגילה

קשה במסגרת קצרה כזו להקיף ספר שלם שחובר כדי לבאר את ההשוואה הזאת מכל צד אפשרי, אתמקד איפה בדברים עיקריים אשר משכו את תשומת לבי באופן מיוחד, ומי שרוצה להרחיב את אפיקיו ולחקור את הענין בעומק, מוזמן להשיג את הספר "ויהי בימי האמפריה הפרסית" וירוה נחת בס"ד.

עמודי שש

במדרש (אסת"ר ב, ז) מבואר כי עמודי שש היו ענקיים מאד, עד כדי כך שהתנא רבי מתנה העיד על עצמו שביקר בחורבות ארמון אחשורוש בשושן הבירה וכשרצה

שרידי עמוד בחצר גינת ביתן המלך
אולי עליו שכב רבי מתנה

לישון השתטח על "פרח" של אחד העמודים "אני ישנתי על פרחו של אחד מהן והיה מלא קומה ופשוט ידים ורגלים".

מרתק לגלות את שרידי העמודים הענקיים כיום, עליהם שכב רבי מתנה. ומהם נוכל להבין את גודלו ופארו של "חצר גינת ביתן המלך". בשטח נחשפו גם "פרחי" העמודים (החלק העליון של העמוד המחזיק את קורות התקרה) והם נלקחו למוזיאון הלובר בפאריז.

גם ושתי המלכה עשתה משתה נשים בית המלכות אשר למלך אחשורוש המדרש (אסת"ר ג, י) מבאר את הטעם מדוע אירחה המלכה את הנשים בארמון המלך ולא בחצר גינת הביתן, "בית המלכות - נתנה אותן בבתים מצויירין, דאמר ר' אבון רוצה אשה שתהא בבתים מצויירין ובגדים מצויירין מלאכול עגלים מפוטמין", ואכן מדהים לגלות את שרידי הצירים שעיתרו את בית המלכות, כפי שהם מופיעים במוזיאון הנ"ל (תמונה צבעונית מהם מופיעה בספר על פני עמוד שלם).

מרדכי מתהלך לפני חצר בית הנשים

בחלק הדרומי של הארמון, מאחורי החדר של כסא המלכות, משתרע אגף נפרד על פני 1000 מ"ר, ועל פי החוקרים (המסתמכים על ארמונות נוספים מאותה תקופה) הוא בית הנשים והפילגשים של המלך. בית הנשים מחולק לשני אגפים נפרדים, וכפי שמופיע במגילה "בית הנשים שני".

בצד המערבי של הארמון נמצא עד היום שריד של שער שהוביל מבית המלכות לבית הנשים, ואם כן ככל הנראה זהו המקום בו הגיע מרדכי בכל יום ויום לראות את שלום אסתר ומה יעשה בה. (תזכורת: על פסוק זה מאריך רבינו בתורה נ"ו "וביום הביכורים").

האגף של בית הנשים מופרד לגמרי מבית המלכות והכניסה אליו נעשית דרך יציאה לשטח המערבי שמחוץ לארמון, כשביתנים של שומרים מפרידים ביניהם. בכך ניתן להבין יותר את המבואר במגילה "לא תבא עוד אל המלך כי אם חפץ בה המלך ונקראה בשם", הדרך לא היתה קלה וישרה, היה צריך

בעיר פרספוליס, בה נראה המלך חשיארש יושב ושרביט הזהב בידו!

יעשו עץ גבוה חמישים אמה

מה היתה המטרה של עץ גבוה רב שכזה? כיום שאנו יודעים שהארמון נמצא על גבעה הגבוהה כשלושים אמה מעל העיר שושן עצמה, סביר להניח שביטו של המן היה באמצע העיר, וכדי שהמן יוכל מהארמון לראות את אויבו מרדכי תלוי על

ציור שחזור ארמון אחשורוש בשושן הבירה

העץ הוצרך לעץ גבוה כל כך. בסופו של דבר הדבר היה עבורו לרועין, שכן חרבונה הראה למלך "גם הנה העץ..." כלומר, שהוא הנה את העץ הנמצא ממול. כיום ניתן לראות משטח הארמון את הכיפה הגבוהה של קבר דניאל, בעוד שאר בתי הכפר השוכנים בעמק אינם נראים משם.

והמלך קם בחמתו ממשטה היין אל גנת הביתן

בדיוק ממול חדרו של אחשורוש מעבר לחצר הפנימית קיימת עד היום "גנת הביתן" הענקית, (אשר מצד ימין שלה נמצא "חצר גינת ביתן המלך" עם העמודים הענקיים, שם התקיימה סעודת אחשורוש הגדולה), קל לשער כי המלך קם בחמתו ויצא לגינה שנשקפה מולו, וע"פ המדרש ראה שם את בני המן כורתים את העצים.

קצר המצע מהשתרע, וכאמור ישנם עוד הרבה נקודות שלא הבאתי במאמר קצר זה, כמו כלים וחומות שונות שהתגלו בחפירות בהם מופיע השם "מרדכי", תכשיטי המלכה שיתכן שהיו של אסתר המלכה, טבלאות ותחריטים שונים המאירים את סיפור המגילה באור חדש לגמרי. ויהי רצון שחודש הזה אשר נהפך מיגון לשמחה ומאבל ליום טוב, יהיה גם לנו ולכל ישראל לגאולה וישועה הכללית והפרטית אכ"ר.

בסימן טוב ובמזל טוב

מברכים אנו את חברינו היקר המושך בעט סופרים מאמרים משובחים ומיוחדים להרוות צמאון קוראי גלינונו, ה"ה

הר"ר שמואל מאיר חשין הי"ו
לרגל שמחתו בהולדת הבת למז"ט

ברכותינו ואיחולינו: שמ"ח תשמח אותו ואת כל ב"ב בשמחה אמיתית ושמחת עולם ויזכה לרוות מלא חפניים נחת דקדושה מכל יו"ח ע"פ הדרך הסלולה מרבינו הק'

המברכים

האברכים המערכת

למ"ד שכל דברי מלכות נחתמין על פיו, מאי איכא למימר? דשדוהו לגובא דארייוותא". ובתוס' שם (ד"ה שכל) "לפי תרגום אחשורוש, נענש הרבה שנהרג, דכתיב ויגידו למרדכי את דברי אסתר ולא כתב התם התך לפי שהרגו המן על שהיה משיב דברים בין אסתר למרדכי. ומיהו גמ' שלנו אין תופס כן דדרשינן במגילה (דף טו.) והתך להיכן הלך ומפרש לפי שאין משיבין על הקלקלה". לאור זאת מובן מדוע מצינים את קברו של דניאל בשושן הבירה, משום שהוא נהרג בה, ומסתמא אף נקבר שם.

ייעבור מרדכי

הגמ' במס' מגילה (טו.) אומרת: "ויעבר מרדכי, אמר רב: שהעביר יום ראשון של פסח בתענית. ושמואל אמר: דעבר ערקומא דמיא". לפי שמואל הכוונה שעבר "שלולית מים" בעצם יום החג. כאמור בתחילת דברינו, כדי להגיע לשער המלך היה צריך לעבור על גשר מעל תעלת מים שמנעה מעבר לא מורשה לעבר הארמון וכדברי שמואל.

ותעמוד בחצר בית המלך הפנימית נכח בית המלך, והמלך

הריצוף הקיים עד היום בחצר הפנימית נוכח חדר כסא המלכות, כאן עמדה אסתר המלכה

יושב על כסא מלכותו בבית המלכות נכח פתח הבית

ב ש ט ה
הארמון
ניתן לראות עדיין את המרצפות המקוריות מימי אסתר המלכה

על מקומם בחצר הפנימית, אשר היא מכוונת בדיוק רב מול החדר בו

ניצב כסא המלכות. החצר היא פנימית וכדי להגיע אליה צריך לעבור דרך החצר החיצונה (ועוד חצר אמצעית שאינה מוזכרת במגילה).

תבליט של צורת המלך אחשורוש אוהו את שרביט הזהב כפי שמופיע בארמון

וישט המלך לאסתר א ש ר ב י ט הזהב

אם נקבל את השיטה הרווחת שהמלך חשיארש הוא אחשורוש, הרי שיש לנו תבליט מדויק של צורת פני המלך אחשורוש, כפי שהתגלה בארמון אחר שבנה

חידושים וביאורים בתורה הזמנית

תורה י"ט - תפלה לחבקוק

הר"ר א. ש. שישא

(א) בספר 'חסד לאברהם' (מעין ו' נהר י"א) כותב: שלא נשאר מכל ע' לשונות חול בלי טומאה זולת לשון ארמי שהוא טהור ולא קדוש עכ"ל. והנה בתורה נ"א כותב רביז"ל: שטהור אין שייך אלא כשיש טומאה וכו' כי הטהרה הוא בחי' הממוצע בין הקודש והטומאה וכו' יעו"ש"ה, ולפי המוב"פ שלשון תרגום הוא בחי' נוגה א"ש הלשון 'טהרה' על לשון תרגום.

(ב) בקונטרס "מחברת הכללים" (מחברו הרב זכריה הרופא מגדולי תימן) כותב (בכלל ב'): שורש כל הלשונות וראשם הוא לשון הקודש והוא היה מדבר לשון אדה"ר תחילה וזה פשוט מדברי רז"ל, וגם יש עליו מופת עד היום שכן נמצא כמה שמות שישנו בין בלה"ק בין בלשון ארמי או ערבי ואין ידוע מאיזה פועל נגזר השם ההוא אלא בלה"ק, כגון שם 'אדם' שישנו בכל הלשונות הנוכריים ואין ידוע מאיזה פועל נגזר אלא בלה"ק שהוא מלשון אדמה ועל שם שנברא מן האדמה אבל בשאר לשונות נשתבשו ולא נשאר בהם שם אדמה לכן לא יוכלו להגיד למה נקרא שמו אדם. וכן הענין בשמות קין, שת, אברהם, יצחק, וכיוצא, ואף בשמות השמים והארץ וגם בשמות הכלים כמו קדירה ותנור תמצאם על דרך זה עכ"ל.

ולפי"ד אפ"ל שזה הביאור בדברי המוד"ר המוב"פ מכאן שהעולם נברא בלשון הקודש. כי לכאורה קשה שאדה"ר דיבר בלשה"ק וכמ"ש "לזאת יקרא אשה כי מאיש לוקחה זאת" אבל מנין לן שבריאת העולם היה ג"כ בלשה"ק? אכן לפי הנ"ל א"ש והיינו מכיון שאנו רואים אצל אדה"ר שתיבת אשה נגזרת מתיבת איש ומשם נלמד שכל תיבה בלשה"ק יש לה שורש משא"כ שאר לשונות נשתבשו ואין יודעים שורש הלשון רק לקחו קצת מלשה"ק וכו"ל.

וא"כ ע"כ ששורש הבריאה נברא בלשה"ק שהוא שורש כל הלשונות שנשתבשו ונלקחו מלשה"ק, ועוד יותר שבכלל לא היה אז שאר הלשונות הגוים רק בדור הפלגה ואפי"ד אדה"ר שדיבר בלשון ארמי זה היה לאחר החטא וכמובא בארוכה בקונטרס הנ"ל במאמר ברית הלשון עמ' י', וא"כ עכ"ח שהעולם נברא בלשה"ק.

(ג) מובא בחז"ל (ירושלמי סוטה פ"ז ע"ב) ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יוחנן [אומר] שלא יהא לשון סורסי (=ארמי, פני משה) קל בעיניך וכו' יעו"ש. ולפי המב"פ אפ"ל רמז בתיבת "ענייך" שמרמז על קדושת הברית שזוכין

חבורת "נחל השבת" - בי"ש

כלל עניין התורה הוא שלימות לשון הקודש שהוא הטוב ולעומתו ע' עממין שבעים לשון שהם הרע ובאמצע התרגום שהוא בחינת קליפת נוגה שבו עיקר העבודה והבירור ולמעשה בדרך העבודה מתבאר במהלך התורה ובדברי מוהרנ"ת כמה בחינות בעניין זה של לשון הקודש ושלימותו ע"י לשון תרגום וכדי לקרב הדבר לעובדא ולמעשה נסדר קצת הדברים כפי העולים מדברי רבינו ומוהרנ"ת ונבארם קצת בעזה"י.

א. כפשוטו שיש חשיבות מיוחדת בלשון הקודש שהוא לשון מסוגל מאוד לקדושה ואמנם היום באו פריצים וחללוה אבל עכ"פ יש הרבה הזדמנויות שמשתמשים עם לשון הקודש היינו בתפילות ובברכות וכן בלימוד התנ"ך [וכן במשנה וגמ' יש הרבה מאוד לשון הקודש] וצריך לידע שיש סגולה גדולה וקדושה עצומה בלשון הקודש והוא מסוגל להכניע את כל הבחינות של הרע ושלימותו ע"י לשון תרגום שזה עניין שנים מקרא ואחד תרגום בע"ש שמעלה את הנוגה אל הקדושה וכן הזוה"ק הוא בלשון תרגום וגם לשון גמ' רובו בלשון

ע"י לשון תרגום כשמבררין הטוב שבה וכמוב"פ וראה בליקו"מ (ח"א תורה ז', ד'. ותו' ל"ו) שעיקר הניאוף תלוי בעיניים יעו"ש וא"ש בס"ד.

(ד) וכתב עוד בקונטרס הנ"ל (במאמר ברית הלשון שם): אתה הראית לדעת לפי הראיות שכתבתי כי לשה"ק אין ממנו בכל הלשונות ולכן ראוי להיות נקרא קדוש לפי שלא נפגם "ומפני שהוא קדוש כוחו ג"כ קדוש" ולכן מצוה ללמוד אותו ולדקדק בו וללמוד תורה בו וכו' משא"כ שאר הלשונות ואחריו לשון ארמי של תרגום שהוא לשון הקודש שנשתבש, ולכן אמרו המקובלים שהוא קליפת נוגה חציו בקודש וחציו בחול ולכן הוא לבדו יכשר לשמש לשה"ק לפרש סתומיו ובו דוקא יצא ידי חובת שמו"ת. ויש לך להתבונן איך לא נתקן התרגום של תורה אלא ע"י אונקלוס הגר שהוא מבחינתו (א"ה: ראה ליקוה"ל הל' שבת ה"ז ד', שגרים שמתגיירים הם בחי' נוגה שנכלל בקדושה ע"י"ש)

וכל תורה שבע"פ ג"כ משנה וברייתא מכילתא ספרא וסיפרי ע"י תלמידי ר' עקיבא הם סתומין ואליבא ידידיה שהוא ג"כ בן גרים שהם מבחי' תורה שבע"פ ג"כ עכ"ל ולפי המוב"פ יומתקו דבריו להמעין.

(ה) וכותב עוד בקונטרס הנ"ל (מאמר ברית הלשון עמ' ט') וז"ל וכן יש ללמוד מזה על לשון ארמי דדוקא לשון ארמי העיקרי אינו טמא [א"ה, ראה מש"כ לעיל אות א' בשם חסד לאברהם], אבל אם אח"כ ישתבש יהיה גם הוא טמא ולכן צריכים אנו לדקדק בלשון התרגום ולהגיה אותו עפ"י הנוסחאות המדוקדקות כדי שלא ישתבש ויפסל וכו' ע"י"ש יעו"ש בארוכה.

הערה נחוצה למעשה

ולפי הנ"ל יש להעיר שנוסח התרגום אונקלוס הנדפס בחומשים שלפנינו יש בהם טעויות ושגיאות למאות ולאלפים, ונוגע למעשה בקריאת שמו"ת שהוא תיקון לפגה"ב והוא שלימות לשה"ק כמוב"פ, ואם כן נפל פיתא בבירא,, והיינו אם אנו קוראים את התרגום עם טעויות איך נזכה ע"י לשלימות הנ"ל.

ולדוגמא בפרשת בא בפסוק (י"ב ט"ו): "תשביתו 'שאוור' מבתיכם כי כל אוכל 'חמץ'". והנה יש הבדל בלשון תרגום, כי שאור מתרגם חמירא וחמץ מתרגם חמיע, ובדפוסים שלפנינו כתוב בשניהם "חמיע" והוא טעות גדול.

[וישנם היום חומשים של הוצאת "עוז והדר" וכן הוצאת "מאור התורה" וכן בחומש עפ"י המסורה ושם כן מתוקן לכאורה]. וכן יש עוד הרבה טעויות ואכמל"ב ולא באתי רק להעיר!

פרפת נאה לכבוד חודש אדר ופורים

בפנים (אות ט') מביא רביז"ל הפסוק (משלי ט"ו): ל"ב ש'מח י'טיב פ'נים יעו"ש. והנה הר"ת של הפסוק הוא "פישל", ובוה א"ש שחודש אדר שמרבין בו בשמחה מזלו "דגים" - ("פיש" באידיש). וגם ר"ת של הפסוק הנ"ל הוא פ'ורים ש'מח ל"כל ישראל וכו' וא"ש בס"ד.

תרגום וכמוש"כ מוהרנ"ת. [והנה מובא בשיחות הר"ן שרשב"י קידש את לשון תרגום עד שכל הלשון נהיה קדוש מחמת זה וי"ל כה"ג על שפת היידיש שכיון שדיברו בזה כל הצדיקים ובפרט הבעש"ט ורבינו זי"ע ע"י נתקדש הלשון הזה ושמעתי שכן מבואר בשארית ישראל, ר' עמית מנדלר] ומשמע דראוי לא לדבר בשפת שאר הע' אומות [עכ"פ דברי חולין] אם לא במקום צורך גדול. [עניין זה מבואר מדברי רבינו גבי יעקב ולבן וכן בעניין שנים מקרא ואחד תרגום].

ב. לשון הקודש הוא כלל דיבורי הקדושה שכולם הם בבחינת לשון הקודש [ליקוטי עצות דיבור, קיצור ליקו"מ, פפראות, ליקו"ה חדש ה"ד, ליקו"ת] ועפ"י משמע דלשון עממין היינו דיבורים רעים ופגומים [לשה"ר שקר חניפות ליצנות ניבול פה וכו'] שמהם צריכים בוודאי ליהרר מאוד ולשון תרגום היינו שאר דיבורים שאינם מצוה ולא עבירה רק רשות ושם

הוא בחינת הנוגה שיש בו טוב ורע כי יכול להיות טוב ויכול להיות רע [ויכול להיות מעורב משניהם ולזה עיקר העבודה היא בנוגה שע"י שנוהר בדיבורי ההיתר בוודאי יוכל לינצל מדיבורים אסורים משא"כ כשאנו משגיח על עצמו בדיבורי ההיתר בוודאי נקל לו ליכשל בדיבורים האסורים.]כ"ז משמע מליקו"ת (הנ"ל) ושאר המקורות הנ"ל]

ג. בחינת דומה לזה בכלל העניינים שיש אצל האדם שכל ענייני הקדושה הם בבחינת לשון הקודש שהוא כללות עניין הטוב [שנקרא בעיקר ע"ש הדיבור שבו מותר האדם מן הבהמה] ולעומת זאת יש את הרע שהוא כלל איסורי התורה [זה מבואר בליקו"ה הל' תערובת ה"א ועוד] ויש את האמצע שזה העץ הדעת טוב ורע היינו ענייני ההיתר ששם עיקר הנסיון והמתקלה ובוזה תלוי קדושת האדם כי אין שליטה להיצה"ר להכשיל את האדם ברע גמור רק ע"י שנכנס בו בענייני ההיתר והיינו כי כשאדם מקדש עצמו בהיתר הרי הוא רחוק מהרע יותר משא"כ כשבענייני ההיתר אינו מקדש עצמו כבר נפל לבחינת עץ הדעת טוב ורע ומעתה בנקל לו ליכשל ברע גמור ויש בזה עומק יותר למה עיקר קדושת האדם תלוי בענייני ההיתר כי עיקר תכלית האדם לידבק בקונו ולהתקרב אליו יתברך והנה בוודאי עיקר הדביקות היא ע"י כל ענייני הקדושה תורה ותפלה מצוות ומעשים טובים ולעומת זאת העבירות מרחיקים את האדם לגמרי מהבורא יתברך ומכניסים כפירה וטמטום בלבו [כמובא בשיחות הר"ן] אבל ענייני ההיתר אמנם אינם מכניסים טמטום כענייני האיסור אבל אם האדם אינו מקדש עצמו להשי"ת בענייני ההיתר כאכילה שתייה ושינה וכיוצ"ב הרי הוא בזמנים אלו מנותק מהבורא יתברך ואם תעזובי יום יומיים אעזובך ובכל פעם שנכנס לאיזה ענייני קדושה צריך ליכנס לקדושה מחדש ויש בזה כמובן קושי מיוחד [ואמנם טוב להתחדש תמיד אבל כאן יש בזה קושי מיוחד מאחר שצריך ממש להתחיל מחדש וליצור את הכלים לזה] וגם שכיון שאינו מקדש עצמו להשי"ת ממילא מתגבר ענייני הגשמיות ומגשם את האדם ומרחיקו מהבורא יתברך באיזה בחינה אמנם לא כמו איסור אבל סו"ס כל דבר גשמי אם לא עושים אותו בצורה הנכונה הרי הוא מחיצה בין האדם להשי"ת אבל ברגע שאדם מקדש את ענייני ההיתר ומקדש עצמו להשי"ת [עכ"פ באיזה בחינה לפי מצבו ומדרגתו] הרי הוא אף פעם לא מנותק וממילא הרבה יותר קל לו גם בענייני הקדושה.

[וצריך לידע שאפילו אם אין האדם בדרגה לאכול בקדושה נוראה ולשבור תאוות האכילה עכ"פ תמיד יקשר הדבר להשי"ת בתמימות ופשיטות ואפילו אם עכשיו רוצה לאכול למשל ישתף גם בזה את השי"ת ויאמר להשי"ת [בפה או במחשבה] תודה על האוכל הטעים וכו' [וכן מובא בשבחי הר"ן שרבינו ז"ל בילדותו היה אומר בלשון אשכנז תודה על כל מאכל ומאכל חוץ מהברכת המזון] וכן בכל דבר שזהו בעצם עניין הברכה שתקנו לנו חז"ל [שהוא עניין שלמות לשון הקודש כמובא בדברי מוהרנ"ת] ועכ"פ לא להיפרד מהשי"ת וזה עיקר נקודת כל התורה והמצוות שאדם יזכה לחיות עם השי"ת בתמימות ורוב בני אדם רחוקים מזה מחמת ריבוי אור שחושבים שעבודת האכילה הוא רק אם אוכל מעט וכיוצ"ב וכו' וכיון שאינו אוזח בזה הרי הוא מסיח דעת לגמרי מעניין קדושת האכילה ובאמת זה אינו נכון כלל דעיקר קדושת האכילה הוא בזה שחושב על השי"ת גם בעת האכילה וכל אחד לפי בחינתו ודרגתו יש דרך שע"י ישר תאוותו יש שעכ"פ יאכל בדרך ארץ ויש שיאכל כמו שהיה אוכל קודם אבל עצם המחשבה שהוא לא מנותק זה עיקר קדושת איש הישראלי ואפשר להאריך הרבה בנקודה זו שזה בבחינה מסויימת כלל העניין של רבינו ז"ל וזה עניין הבקאות ברצוא ובשוב שהעיקר שיבקש ויחפש את השי"ת לפי העניין ששייך לו.

ויעוי' בדברי מוהרנ"ת בהל' ר"ה ה"ד דיבורים נפלאים דר"ה ויו"כ וכו' הוא בחינת בקיא ברצוא שמתפללים ולומדים ועושים תשובה ואח"כ סוכות הוא הבקאות בשוב דהיינו האכילה שתייה ושינה שזה עיקר מצוות סוכה לידע שגם אז השי"ת עמנו ועי"ז לשמוח ולחיות עם השי"ת וזהו מה שמושפע מהסוכות לכל השנה שצריך לידע שהשי"ת תמיד עמו ואצלו, וזה נכלל במאמר חז"ל [ברכות ס"ג בכל דרך דעהו אפילו בדבר עבירה] בפרט שעפ"י פנימיות

הדברים גם באכילה ושינה יש תיקונים גדולים מאוד [וכמבואר ג"כ בהמשך התורה הזו] וכפי מה שמאמין בזה וחושב ע"ז פועל הדבר יותר וזה עיקר קדושת האכילה ושא"ד עפ"י פנימיות לידע שזה פועל דברים גדולים ושיש להשי"ת נח"ר ושעשועים מזה ועי"ז בעצמו פועל את כל התיקונים [בפרט מי שזוכה לקשר עצמו לצדיקים קודם האכילה] וכמובן זה ג"כ נותן כח לאכול בקדושה אבל עיקר העניין לידע שהשי"ת תמיד עמו ואצלו וק"ל.

ד. מבואר בדברי רבינו [באות ד'] דתרגום הוא בחינת תרדמה ולכן תרגום גמט' תרדמה וכו' ועפ"י מתבאר דכשם שיש את ענייני ההיתר שזה הבחינה של האמצע כלפי דיני וענייני התורה כך יש כביכול גם במצבי האדם שיש מצב שאדם הולך לו ויש לו סי"ד שזהו בחינת לשון הקודש שהוא מונח בקדושה וכו' ויש ח"ו שאדם נכשל ח"ו בעבירות או גם אם לא עבירות ממש אבל הוא במצב של נפילה לפי ענייני שזהו בחינת שליטת הרע לכל אחד לפי מדרגתו ויש מצב אמצעי שזהו תרדמה שאינו נופל אבל הוא ישן ואינו מתחדש ומחיה עצמו בעבודת השי"ת מתוך חיות והתלהבות ובוזה ג"כ מתבאר שעיקר אחיות הרע הוא דייקא מהמצבים האלו שכשאדם לא מתגבר להזהר מהמצבים האלו ולהתחדש כפי מה ששייך לפי ענייני ומצבו איז הוא יכול ליפול בקל [כי היצה"ר תמיד אורב על המצבים האלו בבחינת ויזנב כך כל הנחשלים אלו שפלטן הענן וזהו ג"כ עניין פורים כמבואר בהמשך] ולעומת זאת ע"י שמתגבר בזמנים האלו ומחזק את עצמו וכו' זה בונה כלים לקבל חיות וכו' כמבואר בכמה מקומות שהמניעות הם היוצרים את הכלים לקבל את האור [יעוי' הל' ר"ה ה"ב ועוד].

ה. עניין דומה להנ"ל מתבאר בדברי רבינו בסוף התורה ובדברי מוהרנ"ת על התורה כמה פעמים שעניין לשון הקודש הוא כלל עניין האתערותא דלעילא שאדם זוכה לסי"ד שזהו בעצם בריאת העולם בלשון הקודש שזה הטוב הבא מלמעלה והשלמותו הוא ע"י לשון תרגום שזה אתערותא דלתתא שצריך דייקא את ההשלמה מצדנו כי כל העולמות עיקר תיקונם דייקא ע"י בני ישראל הנמצאים בעולם הזה ויש להם בחירה ועל ידם דייקא עיקר התיקון וזה יסוד גדול מאוד [יעוי' בדברי מוהרנ"ת הל' מליחה שמבאר בזה עניין מליחה שיש בו הדחה ראשונה ואחרונה ומליחה באמצע שעניין המליחה הוא לתקן הנפשות המגולגלות בהמאכל שזהו כל עניין השחיטה וכו' להכניע רע הכולל ע"י הסכין שהוא בחינת שלימות לשון הקודש [כמוש"כ כ"ז בהל' שחיטה והלאה ולכן כל עניין השחיטה הוא מנח דייקא שע"י פגם דור המבול השחיתו גם הבהמות והחיות בזה והוצרכו לתיקון וע"י נח התחיל העולם להיתקן ומאז והלאה עוסקים בתיקון עניין זה וחלק מהתיקון הוא ע"י השחיטה שבוזה מכניעים הרע הכולל וכן שאר העניינים אח"כ עד שמגיע להאדם שהוא בבחינת שלימות לשון הקודש כמבואר זה בדברי מוהרנ"ת בכמה הלכות ביו"ד ח"א] ולכן אחר השחיטה וכו' מגיע המליחה ובתחילה מכניסים הבשר לתוך מים שהוא בחינת מקוה שזהו הבחינה שבתחילה יש לאדם סי"ד וכו' וכמשל הבעש"ט על ילד שמלמדים אותו לילך שבתחילה הולכים עמו קצת אבל אח"כ מניחים אותו לילך לבד שזהו בעצם העיקר ולכן אח"כ מוציאים את הבשר מהמים ועושים עמו מליחה שהוא בחינה של ייסורים דהמלח ממרק את הבשר ומוציא ממנו את כל דמו אבל דייקא עי"ז נפלט ממנו כל הדמים הרעים שזהו בחינה מה שמוכרח לעבור על האדם אח"כ כדי שע"י יודרך מכל הדמים הרעים שבו וזה הבחינה של תרגום שהוא ההשלמה של מה שאנו עושים בזה העולם ואח"כ מגיע הדחה אחרונה שזהו גמר התיקון ששוב מכניסים אותו למים שהוא בחינת מקוה ובדומה לזה מבאר מוהרנ"ת בהל' חוה"מ עניין יו"ט וחוה"מ שבתחילה מתחיל יו"ט שהוא בחינת לשון הקודש הבא מלמעלה ואח"כ יורדים לבחינת חוה"מ שהוא בחינת מעורב טוב ורע חול ומועד ואחר הברור של זה [ע"י שמסרן הכתוב לחכמים שהוא ג"כ בחינת תרגום] זוכים ליו"ט השני שהוא השלימות יעו"ש ועצם היסוד מבואר ג"כ באריכות נפלאה בהל' ר"ח ה"ג ואכמ"ל].

ו. עניין נוסף מבואר בדברי מוהרנ"ת [הל' חוה"מ ה"א ועוד] ומרומז ג"כ בהתורה שכלל התורה שבכתב הוא לשון הקודש והמצוות שבו הוא בחינת לשון הקודש והעבירות שבו הוא בחינת הרע הגמור ועץ הדעת טוב ורע הוא מקום הבחירה שזה עניין הברור של תורה שבע"פ שמבררים טמא וטהור

כשר ופסול מותר ואסור וחזן מעניין בירור ההלכה המבואר בזה יש כאן עניין נוסף שיש עניינים שברורים לאדם לטוב ויש להיפך וזה בוודאי עבודה גדולה לשמור ולעשות ולקיים מה שברור לאדם אבל יש הרבה דברים שאינם ברורים ורצון ד' מהאדם שיעשה בחינה של בירור בזה ע"י שיברר מה שיכול ויעשה ע"י התבודדות וכו' וזהו ג"כ בחינה של שלמות לשון הקודש ע"י לשון תרגום וק"ל.

ז. עניין נוסף דומה להנ"ל מתבאר בדברי מוהרנ"ת [הל' תערובות ה"א ועוד] שיש את האיסורים דאורייתא כנ"ל ויש את ההרחקות שהם עניינים שאינם אסורים כ"כ רק קרובים יותר להיתר אבל יש בהם ג"כ בחינת איסור שזהו בחינת עין הדעת טו"ר שעכ"פ הוא קרוב לרע ויש לרע יניקה בו ולכן צריך זהירות מיוחדת ולהעלות הטוב שבו ולשמור שלא יהיה לרע יניקה וכן צריך ללמוד מזה תמיד לעשות הרחקות ולא להתקרב למקום האיסור גם לא למקום העין הדעת טוב ורע רק להשאיר כמה ששייך בשלימות לשון הקודש, השי"ת יעזרנו לקיים כ"ז באמת עכ"פ באיזה בחינה השייכת לנו.

הערות והארות על סדר התורה

אות א. על מה צריך לנסוע להצדיק הלא אפשר לעיין בספרים דברי מוסר מסוף התורה מבואר כלל השאלה למה נצרך עניין של צדיק ולא די בשאר ספרי מוסר וע"י מבאר שצדיק זה דרגא מיוחדת שע"י זוכה לשמוע תורה מפי השי"ת [שלא כל צדיק זוכה לזה כי אם צדיק גדול מופלג במעלה בחינת משה כמבואר בליקו"ת פר' ואתחנן] ואמנם כמובן שלשמוע מפיו הוא השלימות או עכ"פ מתלמידיו וכו' אבל עכ"פ יש גם את עצם העניין לקבל תורה מהצדיק הזה ולא סתם לשמוע מוסר וק"ל.

אות ג. מכאן שנאסר להם עריות ומפרש רבינו שנתקשר ונתבטל תאוות ניאוף וזה מרומז ג"כ בפשטות הפסוק שיעזוב את אביו ואמו ודבק באשתו היינו שע"י שלימות לשון הקודש יזכה בפשיטות לדבוק באשתו ולהינצל מאיסורי עריות וק"ל.

אות ד. שאשה משכלת היא בחינת תרגום יל"פ דכשאדם חושב שהוא משכיל ומבין אז הוא בקליפת נוגה משא"כ חכם מתייחס לעצם החכמה אבל לא שהוא החכם וק"ל.

אות ה. רבינו מבאר שאלישע לא ראתה קרי על סדינו כי זכה לשלימות תיקון הברית ע"י שלימות לשון הקודש ויש להוסיף בזה דהנה בגמ' איתא ב' שיטות או שלא ראתה קרי וכו' או שלא ראתה זבוב על שולחנו ויש לבאר בזה עפ"י המבואר בהמשך התורה שע"י שלימות לשון הקודש ותיקון הברית זוכין לאכילה בקדושה ולכן דייקא מחמת שלא ראתה קרי וכו' [שזה ע"י שלימות לשון הקודש שלן] לכן לא ראתה זבוב על שולחנו [ר' נתנאל סער].

רבינו מבאר הפסוק של תפלה לחבקוק ועפ"י יש לפרש כל המשך הפסוקים שם שהכל הולך על נפילת העמים ותיקון הארץ היינו המלכות פה שלימות לשון הקודש יעו"ש היטב כל הפסוקים ותראה נפלאות. [ונגה כאור תהיה שהנוגה נכלל בקדושה ושם חביון עזה הטוב שטמון בנוגה וכו' יעו"ש].

ביאורים ועניינים עפ"י התורה

עפ"י אפשר לבאר מה שמובא בשבחי הר"ן שבתחילה שבר רבינו תאוות ניאוף ורק אח"כ שבר רבינו תאוות האכילה והיינו כי אחר שזוכים לתיקון הברית בשלימות ע"י שבירת תאוות ניאוף בשלימות ע"י באכילתו ניזון רק מהתנוצצות האותיות וכו' וא"כ כל אכילתו קדושה בעצם וממילא בוודאי דנקל להתקדש יותר ויותר [ובאמת גם לגבי שאר התאוות הוא יותר קל אחר שבירת התאוה הכללית כמובא בשיחות הר"ן ומחמת דתאוה זו היא השורש להכל כי היא רע הכולל וכמבואר בתחילת התורה אבל בפרטות לגבי עניין קדושת האכילה יש עניין מיוחד כמבואר כאן שע"י ניזון רק מהתנוצצות האותיות] [ר' שמואל קרליבך].

הנה איתא דכשנכשלים ח"ו במשקולות בא עמלק [רש"י בסוף פר' כי תצא ויעו"י בליקו"מ תורה לה אות ט'] ויש לרמוז בזה ג"כ דעמלק הוא עניין רע הכולל דאין לו שליטה רק אם נכשלים במשקולת דהיינו בנוגה ששם עיקר התקלא כמוש"כ רבינו [ר' נתנאל סער].

בשיש"ק [ח"ו אות תקן] מובא דמנהג אנ"ש היה לקרוא השמו"ת אחר הטבילה בע"ש והיה אפשר לומר דיש לזה מקום עפ"י התורה הזו כי קודם מכניעים הרע הכולל הג' קליפות טמאות ואח"כ מעלים הנוגה בקדושה כמו במילה ופריעה שמבואר בדברי מוהרנ"ת בהל' מילה שהמילה היא כנגד הכנעת הג' קליפות טמאות ואח"כ הפריעה היא העלאת הנוגה לקדושה ולכן ה"ה כאן קודם הרחיצה והטבילה שזהו הכנעת הקליפות ואח"כ שמו"ת שבו מעלים הנוגה לקדושה [ר' עמית מנדלר] אבל לכאן זה אינו דהא בלשון רבינו מבואר דקודם הנוגה עולה לקדושה וכיון שהנוגה עולה רוצים גם שאר הג' קליפות טמאות לעלות ולזה מגיע השלחובא דנורא ומכניע אותם ולפי"ז מובן דקודם שמו"ת ואז כשרוצים הג' קליפות טמאות לעלות ג"כ מכניעים אותם ע"י הרחיצת חמין וא"ש דברי רבינו דבברי הארז"ל להשמו"ת קודם הרחיצה והטבילה וכן בתפלה מסדר מוהרנ"ת השמו"ת לפני הרחיצה והטבילה [ר' נתנאל סער] אמנם יש מקום לחלק בין הרחיצה לטבילה דהכנעת הג' קליפות טמאות הוא ברחיצה אבל הטבילה עניינה לקבל קדושת השבת וא"כ י"ל שהטבילה היא לפני השמו"ת [וי"ל הסבר בזה שצריך להמשיך קדושת השבת שנוכל ע"י להעלות הנוגה לקדושה] ואז שמו"ת להעלות הנוגה לקדושה ואז רחיצת חמין להכניע הג' קליפות טמאות [ר' אהרן רבינוביץ] אמנם בתפילה מסדר השמו"ת קודם הרחיצה והטבילה ומסדר הרחיצה והטבילה יחד ויתכן דהביאור דדייקא אחר דהכניע כל הקליפות אז יכול להמשיך על עצמו קדושת שבת וצ"ע היטב בכ"ז [נשמח לשמוע איזה תוספת בעניין].

עניין ההליכה עם התורה, ענייני עבודה וענייני דינא עפ"י התורה

תפלה.

תפלה היא בחינת תיקון הברית בחינת ח"י ברכן דצלותא [ליקו"ה הל' נשי"כ ה"א], ובזה שנתקנו בלשון הקודש יש בהם ג"כ עניין שלימות לשון הקודש ובהל' תפ"ע ה"ב מבאר מוהרנ"ת ששחרית ומנחה הם בחינת לשון הקודש בחינת שנים מקרא וערבית הוא בחינת תרגום שעל ידו נשלם לשון הקודש להתפללות ביום הם בבחינת אור בפרט בשחרית וגם במנחה עדיין יש קצת אור אבל מעריב הוא בחינת חושך כמו שתקנו ברכת המעריב ערבים ואמת ואמונה [בבחינת ואמונתך בלילות שבליילה וחושך עיקר החיזוק הוא באמונה דייקא וכן מבואר בדברי מוהרנ"ת בהל' תפלת ערבית דענין תפלת ערבית הוא כשאדם בחושך ובצרה ואז צריך חיזוק גדול להאמין ולהתפלל והעיקר להתחזק בתמימות ופשיטות לידע שבכל תיבה ותיבה של תפלה יש קדושה נוראה ועצומה ותיקון הברית נורא וכמובן כמה שמכנים קצת כוונה בתיבות זוכה יותר [ובדברי מוהרנ"ת מבואר שזהו בחינת שלימות לשון הקודש ע"י לשון תרגום].

תורה.

היא ג"כ בכללות בחינת לשון הקודש כמבואר לעיל ובתורה שבע"פ יש ג"כ בחינת השלימות ע"י לשון תרגום וכן בכלל עניין הבירור הלכה ויעו"י לעיל בכלל עניין התורה באריכות.

אהבת ישראל [אזמרה].

יש להתחזק מאוד בזה הן כלפי עצמו והן כלפי אחרים שהרי כל איש ישראל מלא בדיבורי לשון הקודש בכל יום ברכות ותפלות ושאר דיבורי קדושה וכן כל איש ישראלי בפרט בזמנו בהכרח יש לו הרבה נקודות טובות בעניין שמירת הברית והלא אין לנו השגה החשיבות של נקודה אחת מאלו הדברים [כמו שאמר רבינו ז"ל שעוד יהיה זמן שאיש כשר פשוט יהיה חידוש כהבעש"ט ז"ל] וק"ו שאפילו פושעי ישראל מלאים מצוות כרימון בפרט בשני עניינים הנ"ל וכשטדם יתבונן בזה יוכל לזכות לראות הטוב בכל אחד וגם בעצמו [ויעו"י בהל' סימני בהמה ויהיה דכל ישראל הם בבחינת שלימות לשון הקודש גם בהל' טוען ונטען דאיש ישראלי אינו חשוד ליפול לרע הכולל].

אכילה.

מבואר במהלך התורה שע"י תיקון הברית ושלימות

לשון הקודש זוכים שהאכילה תהיה מהתנוצצות האותיות ויש ע"ז הרבה בדברי מוהרנ"ת ובכללות מבואר שע"י הנפת העומר ותרו"מ וכו' ובבשר שחיטה ניקור ומליחה וכו' זוכים שהאכילה היא מהתנוצצות האותיות באיזה בחינה [ועיקר העבודה להאמין בזה ועי"ז ממשיכים העניין יותר ויותר] ובפרט ע"י הברכה שהיא בחינת לשון הקודש וכמה שהוא יותר בכוונה שהוא בבחינת השלימות ע"י לשון תרגום [הל' תרו"מ ה"א] ממשיכים יותר האור מהתנוצצות האותיות וכמובן כפי קדושת הברית וכו'.

שכיבה והשכמה.

מבואר עניין התרדמה וכו' ובתפלה יש אריכות נפלאה על עניין השכיבה והקרי"ש שעל המטה וכו'.

ביאור עניין פורים עפ"י התורה הזאת

יעו' בדברי מוהרנ"ת הל' סימני בהמה וחיה ה"א שמבאר באריכות עניין מעלה גרה שהוא בחינת עץ הדעת טוב ורע כי יש בה בחינת הבהמות לכן רוצים הנפשות לצאת משם [משא"כ בבהמה טמאה שכבר נפל לרע הכולל וקשה לצאת משם ומשא"כ אדם שהוא בכללות בחינת שלימות לשון הקודש ולכן יש שם נייחא ותיקון להניצוץ ואינו מנסה לצאת ועפ"ז מבאר מה ששייך

הוא ג"כ בבחינת מעלה גרה כי הוא קצת בבחינה של איבוד הדעת והוא בבחינת עץ הדעת טוב ורע ולכן חמור מאוד עניין השכרות כל השנה אבל בפורים אדרבא מצוה להשתכר כי אז הוא הכנעת המן המלך שכל אחיזתו מבחינת עץ הדעת טוב ורע כמוש"כ המן מן התורה מנין שנאמר המן העץ ולכן ביום הקדוש והנורא של פורים השתייה של היין היא בתכלית התיקון ואדרבא עי"ז זוכין ליכנס לפני ולפנים למקום שכלו טוב ואין שם רע כלל שזהו בחינת עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי יעו"ש לשונו הזהב.

ומבואר מדבריו שעיקר מלחמת המן עמלק הוא בעניין זה של עץ הדעת טוב ורע ובאמת מבואר זה בדברי התורה באות ה' שרבינו מביא הפסוק של מלחמת עמלק אשר קר בדרך ומפרשו על מקרה הלילה שהרע עולה דרך התרדמה 'הנוגה' העץ הדעת טו"ר ויונק מהקדושה ומבואר שזה כלל עניין עמלק וה"ה המן שהוא אותו עניין וזה דבר נפלא ונורא להבין ולידע שזה כל המלחמה של המן

ועמלק בכל ענייני התרגום והנוגה היינו בענייני ההיתר ובמצבי התרדמה ובדברים שאינם מבוררים וכו' [וכמבואר לעיל כמה בחינות בעניין זה] ושם עיקר המלחמה ואמנם בפורים מסוגל ביותר לתקן עניין זה ולהעלות הטוב שבתרגום ולהפיל לגמרי הרע שבו.

ויש להוסיף כמה דברים נוספים שמתבארים עפ"י זה שהנה המן רצה להתגבר בסוף הגלות שהוא בחינת דורמייטא וכמבואר בכוונות ויעו' בדברי מוהרנ"ת בהל' תחומין ה"ד באריכות נפלאה מעניין הירידה שמוכרחת להיות קודם העליה והמן ארב על ישראל דייקא בזמן הזה [שזהו בחינת תרגום בחינת תרדמה] וניסה להפיל את ישראל דייקא ע"י ענייני היתר שנהנו מסעודתו של אותו רשע וכן ע"י דברים שאינם מבוררים שלא ידעו אם מותר להשתחוות לו או לא ועי"ז נפלו לפגם נשים נכריות שהוא היפך מתיקון הברית היפך לשון הקודש.

אבל מרדכי בחינת צדיק הדור הוא תיקן הכל שהרבה בתפילה וזעקה בחינת שלימות לשון הקודש גם הוא בחינת לשון תרגום המשלים את לשון"ק שהרבה באתערותא דלתתא אע"פ שידע שיהיה ישועה אבל לא התחשב בזה והרבה בתפילות ותחנונים שזה בחינת

התיקון הנדרש מצדנו כמובא והיה מתהלך לדעת את שלום אסתר שהוא בחינת אשה בחינת שלימות לשון הקודש גם כפשוטו ועי"ז דאג שלא יהיה שום פגם הברית ח"ו [וכמובא בזה"ק שאסתר לא היתה בעצמה אצל אחשוורוש רק בבחינת שידה] ועי"ז נכנע המן ועמלק בשלימות ונהפוך הוא שבמקום שההמן הרע הכולל ישלוט ע"י העץ הדעת טו"ר בלשון הקודש נהפוך הוא שהיהודים שולטים בשונאיהם היינו שע"י הלשון הקודש מעלים הטוב שבעץ הדעת טו"ר ומכניעים הרע שבו ועי"ז מכניעים הרע של כל הע' אומות.

ולכן בפורים בכל שנה ושנה מתעורר האור הזה ונכנע לגמרי הרע שבעץ הדעת טו"ר ולכן מצוה לשתות יין וכן מצוה להרבות באכילה כי כל האכילה מהתנוצצות האותיות ואולי זה עניין משלוח מנות שע"ז מקבלין דין מן דין כל אחד מהתנוצצות האותיות שמאיר אצל השני וכן מראים פנים זה לזה כי ע"י אכילת פורים מאיר הלב ולב שמח ייטיב פנים וזהו בחינת מתנות לאביונים שהוא בחינת ההתעוררות מצדנו לדאוג לעניים שגם להם יהיה שלימות לשון הקודש והתנוצצות האותיות וכו' וזהו עניין מקרא מגילה שהוא בלשון הקודש וגם יש בו מעט תרגום כמובא בגמ' [מגילה דף ט'], השי"ת יזכנו לנצל הפורים כדבעי.

ועל כן מי שהוא במדרגה גבוה מאד מאד אין מזיק לו שתיית היין.

ואדרבא יכול לעשות בזה דברים גדולים ולהשיג השגות גדולות כמו שכתב שם. כי מי שכבר הכניע לגמרי עץ הדעת טוב ורע ובירר הטוב מן הרע לגמרי בלי שום שיור כל הוא יכול לשבוב כי אין להרע שבעץ הדעת טוב ורע שהוא בחינת שכרות כנ"ל שום אחיזה בו ואזי אדרבא הוא מברר הטוב ועושה בזה דברים גדולים מאד כנ"ל. וזה בחינת שכרות שהיתירו בפורים דייקא. רק בפורים הותר השכרות כי אז הוא עיקר הכנעת קליפת עץ הדעת הנ"ל. כי אז הוא מפלת המן שאחיזתו שם כמו שאמרו רבותינו ז"ל המן מן התורה מנין שנאמר המן העץ וכו' ועל כן אז הוא כיוב להשתכר. כי מאחר שאז אין שליטה להרע שבעץ הדעת כנ"ל, כי אזי בפורים הוא הכנעתו, על כן חיוב גדול להשתכר כי על ידי השכרות מבררין הטוב וממתיקין הרע לגמרי. כי מי שהוא במדרגה גבוה כנ"ל שיוכל לשתות כנ"ל הוא מרים את המוחין על ידי היין. עד שנכנס על ידיה לפני ולפנים ששם כולו טוב כנ"ל.

וזוהו בחינת חייב אינש לבסומי בפוריא עד לגא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי.

כי דייקא על ידי השכרות הנ"ל בפורים כנ"ל הוא מגיע לבחינת לא ידע שהוא כולו טוב כנ"ל. אבל לאו כל אדם יכול להכניס עצמו בזה ולא בכל זמן יכול להשתכר ביין חס ושלום אפילו מי שהוא במדרגה גבוה. כי הרבה גדולים שהיו במדרגה גבוה מאד נכשלו בזה כמובא בזוהר הקדוש. כי לזה צריך שיהיה מופלג במעלה מאד.

(ליקוה"ל סימני בהמה וחיה ה"א אות ה')

מילתא דשטותא

לו לתחושה שהפלאפון רוטט והוא נאלץ לצאת בדחיפות מבית הכנסת (מי יודע, אולי משהו חשוב מחפש אותו לשיחת חירום?...). בשבתות הוא אנוס להיפרד מן השחור הקטן ונאלץ למצוא את נחמתו בעלונים שהוא שואל משכנו 'המעלעל'. לפעמים השעמום והעייפות פשוט גוברים עליו והוא נרדם. אלא שמאז הפעם האחרונה הוא צובט ומנער את עצמו, משתדל מאוד שזה לא יתרחש. זה קרה בו "לכו נרננה" כששקע בשינה מתוקה במקומו הבטוח שבספסל האחרון. כשהתעורר, במקרה "בואי בשלום", נחרד לראות את כל בית הכנסת, לוטש בו מבטים. רק הדרשה של הרב היא כבר מעבר ליכולתו, והוא חוסף תנומות קלות בינות למרפקים שמשגר אליו היושב מימין ("הלו, אם אתה מתעקש לנחור לפחות תעשה את זה יותר בשקט?!"). כדי לצמצום את הזמן הבעייתי הוא דואג להתמהמה ולהגיע לבית הכנסת רק לקראת ישתבח. אך אל דאגה, את הזמן שהחסיר בתחילה הוא משלים בסוף ויוצא כבר אחרי ובא לציון.

המתפלל - הספר החביב עליו ליקוטי תפילות של ר' נתן. באמתחתו מצוי תמיד גארטל לעת הצורך. כשרק ניתן האות והחזן פוצח באשרי הוא נכנס לאקסטוז. נפנופים ולהבים, תנועות מצד לצד, מחיאות כפיים לסילוק המזיקים, ושאות 'אמן' יאה שמיה רבה' שיקרעו את גזר דינו. פאותיו הגולשות עד מעבר לזקנו המדובלל מתנופפות לכל עבר וטופחות על פניו הסמוקות. לפעמים הגבאי נאלץ להישאר עוד עשרים דקות אחרי עריבת עד שזה יסיים את ההתייחדות עם ריבונו של עולם. אפילו את הרמז של האורות שנכבו הוא לא קולט. הוא נמצא ב'אורות' אחרים.

המתבלבל - הוא נכנס לבית הכנסת בצעד הססני וסוקר את הנוכחים בתקווה לגלות משהו שהוא מכיר. הארנק שמציץ מהכיס האחורי של הג'ינס, לא שמע עדיין שיש דבר כזה שקוראים לו מוקצה, והכיפה הלבנה שעל ראשו עדיין מנסה להתגבר על הקפלים ולהחזיק מעמד על הראש. תוך שתיים וחצי שניות הוא כבר לא לבד. המכ"ם של 'המתפלל' (עיין בסעיף הקודם) מזהה ממורומי תפילתו שיש כאן פוטנציאל תשובתי חיובי. הוא לא ייתן לו לחמוק מבין האצבעות כל כך בקלות ("אחי, יש'ך מקום לסעודת שבת? כי אם לא..."). הגבאי מחפש עבורו מקום פנוי שלא ליד אחד מארבעת הטיפוסים הראשונים מחפש שזו תהיה לו הפעם האחרונה שהוא מגיע... הפלאפון שלו שצלצל באמצע קדושה בלהיט האחרון של מיטב הזמר החסידי אומנם גרם למבוכת מה, אך כנראה רק לסובבים אותו. הוא שלף את הדור השלישי וירה בטבעיות אל האוזניים - 'משה, תנחש איפה אני עכשיו?... בתפילה, בבית הכנסת!... תעשה טובה, התקשר עוד עשר דקות. מבקר בעיקר בשבתות, בבר מצווה של הבן או בימי זיכרון. גבאי מיומן ידע לגשת אליו בסוף התפילה ולזלזל אותו בתרומה מכובדת לבית הכנסת.

המתפלל - שמועות לא מבוססות טוענות שיש, או לפחות פעם היו, גם מן הזן הזה, אלא שעם השנים הם הלכו ונכחדו. כיום קשה מאוד למצוא מן הזן הזה. ואתם, יצא לכם כבר לפגוש אחד?

סוקר את חבילות הנופש ("ליילס דרסרס במצרים במחיר שאסור לפרסם") בפרסומים, ואפילו על המדור לילדים הוא לא מוותר. כשלפני שנתיים אירעה תקלה במשלוח הדואר, ובתי הכנסת בשכונה שלו נותרו מיותרים, כמעט יוצא מדעתו. כמו מעשן כבד שאולה לו הסיגריה האחרונה שירך את רגליו לשכונה הסמוכה. אחרת, כיצד יקיים את מצוות עונג שבת?! הוא נחשב על ידי כל מכריו כאדם רגוע ונוח לבריות, אך כשהגבאי, העלה בשיבת החברים הצעה נועזת - לחלק את העלונים רק בסיים התפילה, הנברשת המפוארת שמעל הבימה כמעט ונעקרה ממקומה וקברה אותו תחתיה מהצעקות הרמות שנורו מכיוונו של ידידו המעלעל.

המתבטל - מלשכת התעסוקה הגיע ישר לתפילה, ומאז הוא מחפש דרכים להעביר את הזמן עד שיישמע הצלצול הגואל של 'עלינו לשבח'. בימות החול הוא נעזר בסלולארי שיגאל אותו מן השעמום. מוציא ומכניס, מדפדף בטלפונים, וקורא הודעות. כל זבוב שמתיישב לו על המכשירים גורם

התפילה נותר לו רק להפעיל את הטייס האוטומטי ולהמריא. הוא יורה את המזמורים בקצב אש, כביש שש, 24 ק"ש (מילים לשנייה). אם ניידת של משטרת התנועה הייתה עוצרת בבית הכנסת הוא היה חוסף דו"ח על מהירות מופרזת. שלוש הפסיעות קדימה ואחורה אורכות אצלו לעיתים יותר מהתפילה עצמה. אלא שאז הוא יכול להתפנות לדבר החשוב באמת - לדיונים נלהבים עם מועצת החכמים שבספסלו: על הביצועים האחרונים של הדולד, וכו'.

הממלמל - מילות התפילה שגורות על פיו ועם תחילת

התפילה נותר לו רק להפעיל את הטייס האוטומטי ולהמריא. הוא יורה את המזמורים בקצב אש, כביש שש, 24 ק"ש (מילים לשנייה). אם ניידת של משטרת התנועה הייתה עוצרת בבית הכנסת הוא היה חוסף דו"ח על מהירות מופרזת. שלוש הפסיעות קדימה ואחורה אורכות אצלו לעיתים יותר מהתפילה עצמה. אלא שאז הוא יכול להתפנות לדבר החשוב באמת - לדיונים נלהבים עם מועצת החכמים שבספסלו: על הביצועים האחרונים של הדולד, וכו'.

המעלעל - עלוני שבת הם ה'היינץ' שלו. הוא דואג להגיע לתפילה מבעוד מועד ולא בשביל להספיק לומר קרבנות. הוא חייב להשיג אותם בטרם יחטפו על ידי אחרים. הוא אוגר אותם. את כולם! בכל הצבעים, הצורות והגדלים. אלא שנקמת לעת הקושי לסחוב אותם למקום מושבו גובר, כאשר עוד תת-תת מגזר מגלה שאין לו ביטוי מספיק בעלוני השבת וגם הוא חייב להוציא אחד משלו. בסוף לא תהיה ברירה ואצטרך להביא את עגלת הקניות מהסופר, חלף הרורו מדאיג במוחו בשבת האחרונה, 'הגב שלי לא בנוי למשקלים האלו...'. בחולפו ליד ארון הספרים הוא לוקח איתו, כמתוך הרגל, סידור. הנוסח לא חשוב. בכל מקרה לא בטוח שיספיק להשתמש בו. על עלוני השבת שלו כתוב כנראה "נא לעיין בשעת התפילה". מזל שהתפילות בשבת ארוכות יותר, ויש גם בנות זמן בקריאת התורה ומוסף, אחרת איך היה מספיק לעבור על כל הערימה?! הוא פוצח ב'בדיחת השבוע', מדגל באלגנטיות לסיפור ב'שיחת השבוע',

וב. לאחרונה התברר שסידור התפילה הגיע לד"ר תורה שיתחיל להדפיס בצורת עלון כי יש לו דין קדישה ואולי כך יתפלא בתוכו. השמעת מה ? ?

האם בדורות שלפנינו לא היה ידועות רחבה כל כך בתורה וירש מפני שלא היה להם העלונים ? ?

(הידעת ! עשדיין יס כאלו טובים וחשובים שלא מעינים כלל בשום עלון ובמיוחד בשב"ק ?)

אם ברצונך לעקוב על אמיתות הדברים אפשר לראות האין שבבואי בשלום יס שמסתובבים יחד עם העלון ושארית לעמוד כ... בעודם באמצע הסיפור ?

ניתן כחומר למחשבה להבחין בהרס העלונים והחכם עיניו בראשו ! (שמות העלונים להפחית בלבד)

ניתן להצפה !

בית הגזים

המשך כתב היד של הגליון העבר.

מחמת קוצר הזמן ומיעוט מקום

יבא זהות הכותב בגליון הבא בעז"ה

ענין תיקוני הר"ן

א. הר"ן הזהיר מאוד על התמדת הלימוד כמבואר (בשיחות הר"ן שאצל הסיפמ"ע סי' י"ז י"ח י"ט) ד"ה נכספתי מאוד להמשיך העולם אל עשיה וכו' (מסי' כ"ו עד סי' ל') ע"ש גודל אזהרת הר"ן על רובי התמדת הלימוד. גם עיין (בשיחות הר"ן שאצל הסיפמ"ע סי' ע"ו) מתיקוני הר"ן שהזהיר מאוד על לימוד הפוסקים בכל יום חק ולא יעבר, עם מראה מקומות של באר הגולה. וטעמו כדי להזכיר שם המחבר שחידש אותו הדין. ועל רוב נזכר הרמב"ם בבאר הגולה יותר משאר הפוסקים.

ב. גם זה מתיקוני הר"ן להתבודד בכל יום בינו לבין קונו בלשון שמדברים בו, שהזהיר הר"ן מאוד על זה שזאת היא העצה העיקרית (ו) והתיקון הכולל כל תיקונו. ועיין כל זה (בליקוטי מוהר"ן ח"א סי' נ"ב מאמר הניעור בלילה ותנינא סי' כ"ה וק"א ושיחות הר"ן שאצל הסיפמ"ע סי' רכ"ו רכ"ז רכ"ח) בענין ההתבודדות, וראיתו על זה העיקריות מדברי הרמב"ם תחילת הלכות תפלה עיי"ש.

ג. גם אצל הר"ן היה יקר המעשה עיקר, יותר גדול מהכוונה, כמבואר בכל ספרי ליקוטי הלכות שעל כל ד' חלקי שו"ע, שחיבר תלמידו הר"ר נתן.

ד. גם אצל הר"ן עיקר הכוונה בפשיטות בשעת התפלה, ושעיקר אמונה ויראת ה' תלוי בהכוונה הפשוטה אפילו בהזכרת השם. ועיין כ"ז (בליקוטי תנינא סי' ק"כ ושיחות הר"ן סי' ע"ה וחיי מוהר"ן מאמר להתרחק מחקירות סי' ט').

ה. גם זה מתיקוני הר"ן לבלי להחמיר יותר מכפי שמבואר בהפוסקים (כמבואר בשיחות הר"ן סי' רל"ד), ומובן בכל ספרי הר"ן ותלמידיו שהר"ן בחר במעלת אהבת התורה של הלומדים ובמעלת העבודה של החסידים, ואצלו יחדיו יהי' תמים.

ו. גם זה מתיקוני הר"ן שיכסוף כל אחד להיות בא"י ויחזיק בכל כוחו לעניי א"י, כמבואר (בליקוטי מוהר"ן ח"א סי' כ' מאמר ט' תיקוניו ובתנינא סי' ע"א) על פסוק 'חבלים נפלו לי בנעמיים' ובשאר מקומות. גם הר"ן בעצמו היה שולח הרבה מעות לעניי א"י כנזכר במכתב אביו הר"ר שמחה שנת תקס"ז מעי"ה קצת"ו, ועדיין נשאר רשימות תיקוניו בצדקת לעניי א"י ככולל חב"ד ע"י השתדלותו אחר ביאתו מא"י אצל הרה"צ ר' שניאור זלמן מלאדי, [בעל ה'תניא' והשו"ע] שבקשו אותו עניי א"י על זה כשהיה בא"י.

ז. גם זה מתיקוני הר"ן להתרחק מרופאים מחסרון בקיאותם לתועלת בריאות וקיומו של הגוף, כמבואר (בשבחי הר"ן שאצל הסיפמ"ע סי' נ' ובחיי מוהר"ן) בכמה מקומות. וזה הלשון שכותב תלמידו הר"ר נתן באיזה מכתב, מטעמי הר"ן שמאס ברפואות הרופאים [דרך כל הרפואות

שמתלבשים בדברים מרורים כשמניחין הרט(ו)יה על המכה מתחילין להרגיש הכאב יותר, כי ידוע בחכמת הרפואה כי החולאת והרפואה הם כמי מתנגדים זה לזה ויש ביניהם מלחמה עצומה, וכשהחולאת רואה שעוסקים באיזה סם לרפואתו בשתיית הסם או ע"י כשמניחין אותו על הר(ו)טה מבחוץ, ותיכף שמתחיל הסם לעשות פעולתו לצורך רפואתו לגרש המחלה תיכף מתעורר בהתגברות גדול וחזק נגד הסם, ובשביל זה קשה מאוד לכוין הרפואה]. ועיין גם (בחיי מוהר"ן דף י"א ע"ב סי' ט"ו [ע"ד]) שגם מה שהי' להר"ן בהא"ב אות ר' על רפואה שהי' כתוב שם כל הרפואות ולא הי' חולאת בעולם שלא הי' כתוב שם רפואתו, אך לא רצה להעתיקו ושרפו.

גם מספרים בשם תלמידו שאפי' הסגולות המובאים בספר המידות שלו, לא הי' מצוה הר"ן להשתמש בהן סמוך להסתלקותו, וסמוך בזה על דברי חז"ל שזהו אחת משלושה דברים שהודו לחזקיהו המלך (כמבואר בליקוטי תנינא סי' א' ובח"א סי' י"ד) על פסוק טוב ה' לכל, ז"ל [זה בחי' תפלה, שמאמין בה' שהקב"ה טוב לכל הן לרפואה הן לפרנסה והן לכל הדברים, כשמאמין כן; בוודאי הי' עיקר השתדלותו בתר קוב"ה ולא ירדוף אחר תחבולות רבות. למשל כשצריך לרפואה צריך להשתדל אחר עשבים רבים, ולפעמים אלו העשבים הצריכים לו אינם בנמצא במדינתו והעשבים הנמצאים אינם טובים למכתו, אבל הקב"ה טוב לכל המכות לרפואתם והוא בנמצא תמיד כמש"כ (דברים ד') מי כה' אלוקינו בכל קראינו איליו עכ"ל]. וכן תלמידו הר"ר נתן אמר אחר ארבעים שנה להתקרבותו אל הר"ן, אמר על זה שנמצא בגמ' לא קם איניש על דעתיה דרבי עד ארבעין שנין - שעכשיו אינו עושה שום דבר קל בלא תפלה. כי עיקר כוונת הר"ן בזה וכיוצא בו לרומם קרן התפלה, רק שישעה אדם לאל עושהו.

ואשר הוא בעצמו עסק ברפואות הרופאים אין מזה סתירה לבנין אזהרותיו, כמאמר החכם אין חכם כבעל הנסיון, כי התווכח עם הרופאים בחכמת הרפואה והודו לו שא"א לידע זאת החכמה על [בן] ריה בשום אופן, אשר ע"כ טוב יותר למנוע מהם כי יסתכן יותר. ואביר הרופאים החכם ראפופארט אמר על הר"ן שבחכמתו משיב חכמים אחור. ועיין (בחיי מוהר"ן) נסיעותיו ללעמבערג דף כ"ה סי' י"ד [קפ"א]) שאמר מה שלקח חינא הוא למען תיקון מדינת חינא [סין] וכו' עיי"ש. וכל עסקו בספרי המחקרים והרפואות כדי להבין ולהורות הריחוק מהם להצלת הנפש והגוף. ונראה כי בזה קלע אל המטרה בהתווכחו עם המשכילים והרופאים למען מני, ובי אבא יחזירו העטרה להולמה. והודאת בע"ד אלימא, כי המשכילים אשר בזמנו אמרו שעליו נאמר הפסוק ויחכם מכל האדם. ועיין (בליקוטי מוהר"ן ח"א סי' ס"ד ע"פ בא אל פרעה) מבואר שם, שהצדיק הגדול דייקא צריך לעיין באלו הקושיות שאין עליהם תשובה כדי להוציא הנשמות שנפלו לשם וכו'. גם (בליקוטי חנינא סי' י"ט) על פסוק כי שבע יפול צדיק וקם וכמו שמבאר (בשבחי) [בשיחות] הר"ן שאצל הסיפמ"ע סי' ה') שאין ערך לחכמת ספרי הפילוסופיא נגד חכמת ספרי תורתנו הקדושה, כי אמר שאין בספרי הפילוסופים שכל גמור וכמו שיש באיזה מאמר מוהר"ש"א או מהר"ם שיף וכיוצא מספרים הקדושים, שיש בהם עמקות גדול ושכל נפלא ונעים מאוד, אבל באלו הספרים לא נמצא זה השכל כלל. כמו כן מי האיש החכם הבינוני אשר ישית יד שכלו על שניהם; היינו למחזיקי החסידות ואוהבי השכלה, ולשקול במאזני שכלו אזי בוודאי יכריע אצלו חכמת מחזיקי החסידות על בעלי השכלה הכרעה מרובה מאוד, כי לחכמת השכלה יש גבול וסכום למטרתה כמבואר מזה ג"כ (בחיי מוהר"ן נסיעתו לאומאן סי' י"ד [קצ"ט]) ובכמה מקומות, אשר לא כן לבוחרי בחכמת התורה ועבודתו ית'. כי גם המשכילים אשר נתוועדו עם הר"ן הודו על זה שמבאר (בשיחות הר"ן שאצל הסיפמ"ע סי' ל"ב וק"ב) ובכמה מקומות, שהבעלי אמונה חייבים טובים מאוד וכו' בפרט בהתבוננם שהמחזיקי החסידות הם ג"כ חכמים מופלגים מאוד.

גם זה מתיקוני הר"ן איסור ללמוד ספרי חקירות, ואזהרת אמונת חכמים. וטעמו עיין (בשיחות הר"ן שאצל הסיפמ"ע סי' ה') כי טבע האדם נמשך אחר רשעות, רק מחמת אמונה ויראת העונש משבר הרע שבטבעו, אבל כשלומד ספרי חקירה אזי נחלשת אצלו אמונה ויראת העונש ונתחזק הרשעה שבטבעו. וזה ג"כ טעמו על אמונת חכמים כי מידת האמונה כשמה כן היא; כי אומנת את האדם בכל המידות ומחזקת ומקיימת אותם אצלו, כמבואר (בהמעשה של הבעל תפילה [סיפמ"מ י"ב]) שכל כת בחרה לתועלת קיום מדתה את מידת האמונה וכו', ומחמת שאנחנו בני ישראל בחרנו בקיום התורה ומצוותיה שבה נברא העולם, ובסיבת הצדיקים והחכמים נתקיים אצלנו התורה"ק ומצוותיה, ע"כ נצרך לנו מאוד תועלת האמונה בהם למען שימשך טבעינו לקיום התורה ומצוותיה, וכמו שהזהירה התורה על זה בלאו דלא תסור וכו'. ועיין (בשיחות הר"ן שאצל הסיפמ"ע סי' ס"ג שאמר שבלעדי אמונת חכמים יכול להשתגע, כי כל השגעון נמשך מחמת שאינו שומע לבעלי שכל. ועיין (בליקוטי עצות חדש אות אמונה סי' פ"ג ובליקוטי הלכות יו"ד הלכות גילוח הלכה ד' אות ב') שמבאר שם שבכל המשא ומתן ומסחרים צריכים ג"כ למידת אמונה, כי צריכים להאמין להקאמסניער [=האמונה].

ומכלל אמונת חכמים אצלו בלי עניית הכרת פניו ודמותו וצלמו ותנועותיו ותוארו, כי אין הבדל בין תוארו לשאר בני אדם (שיחות הר"ן סי' י"ד וליקוטי תנינא סי' קט"ז). וכנוכר ענין זה בדברי חז"ל בכמה מקומות. ועיקר יסוד האמונה בהתורה"ק ובהחכמים עיין (בליקוטי הלכות או"ח הלכות קריאת התורה הלכה ואו אות ל"ז) וז"ל [שבזה אנו רואין עין בעין יציאת יש מאין, כי מי שרוצה להסתכל על האמת יכול להבין שא"א לגלות תורה קדושה כזאת עם כל החידושים נפלאים ונוראים שגילו חכמינו ז"ל עד היום הזה כ"א ע"י הבורא היחיד הקדמון ית"ש ויתעלה, שהופיע רוח קדשו על הצדיקים האמתיים והוציא חכמת התורה מאין ליש ממש, וע"י התגלות התורה מאין ליש אנו יכולין להבין ולהתחזק באמונת חידוש העולם שהמציא כל הבריאה מאין ליש, כמו שאנו רואין שנתן לנו התורה עם כל חידושיה וכו' מאין ליש ממש כנ"ל. כי כל החכמות החיצוניות אעפ"י שיש מהם כמה חכמות גדולות אבל כולם הם יש מיש, כי הם מיוסדים על מושכלות ראשונות ועל הראות החושים ומהם המציאו חכמתם וכו', כי יש לכסף מוצא ומקום לזהב יזקן ברזל מעפר יקח וכו' [איוב כ"ח], עד שמסיים [שם] והחכמה מאין תמצא ואיזה מקום בינה וכו' ונעלמה מעין כל חי וכו'. שמעלת החכמים שהמציאו עשיית כסף וזהב מעפר הארץ וכו' אינם כלום נגד חכמת התורה שעליה סיים והחכמה מאין תמצא, כמו שפירשו רז"ל, היינו אעפ"י שהוא חכמה גדולה למצוא עשיית כסף וזהב וכו' אבל הכל הוא יש מיש כי יש לכסף מוצא ומקום לזהב יזקן וכו' רק שהם בחכמתם חקרו עד שמצאו הזהב והכסף שהיה נעלם מעפר הארץ, וכן בשאר כל מיני חכמות. אבל החכמה מאין תמצא ואיזה מקום בינה, כי חכמות ותבונת התורה היא נמשכת מאין גמור כנ"ל. וכו']

(ובחו"מ הלכות עדות הלכה ד') ז"ל [התורה היא עדות גדול עליו ית'. כי מי יש לו מוח אמיתי בקדקדו יוכל לראות בעיני שכלו היטיב את מציאתו ויחודו ית' על ידי התורה הקדושה, כי כל בעלי דעה ושכל אמת יעידו ויגידו שא"א בשום שכל בשום אופן לבדות תורה כזאת מלב ח"ו, וכמבואר שיחה זאת בכמה מקומות בספרי קודש, וכמש"כ והחכמה מאין תמצא ואיזה מקום בינה וכו'. כי מהיכן לוקחים תורה כזאת מן בראשית עד לעיני כל ישראל עם כל דקדוקיה ופרטיה וכו', וכל שאר ספרי הנביאים וכתובים וכל הש"ס ומדרשים ומפרשיהם וכל הפלפולים והחידושים שלהם, וכל הסתרי תורה שגילו רשב"י והאר"י ז"ל, וכל הגבורות והמראות והנפלאות שלהם אשר תסמר שערות ראש האדם המעיין בהם. אפי' מי שאינו מבינם לתכלית, עכ"ז מעט דמעט שמתנוצץ לו מדבריהם הכל יודו ויאמרו שא"א לבדות ח"ו דברים כאלה מלב בשום אופן, וכן כל ההתגלות והחידושים נפלאים ונוראים שגילו הצדיקים שבדורות אחריהם עד היום הזה. כי עדיין השי"ת עמנו גם בדורות האלה שרואים עין בעין התגלות חידושים נפלאים ונוראים שא"א לגלותם בשכל אנושי בשום אופן אם לא בשפע אלוקי הנמשך מזהידי הנעלם יתברך שמו

לעד, ע"כ כל דברי התורה הקדושה יעידו ויגידו כי ה' אחד ושמו אחד, ע"כ נקראת התורה עדות בכל מקום כי כל בעלי אמת יודו ויאמרו כי יד ה' עשתה זאת וכו'. וזה כי עיניכם הרואות את כל מעשי ה' הגדול אשר עשה, כי מי שמביט ומעיין בהתורה עיניו רואות עין בעין את כל מעשי ה' הגדול אשר עשה, כי יודע ומבין האמת שאי אפשר לבדות מלב ח"ו כל אלו הנפלאות והמעשיות והחידושים וכל המראות שעשה עמנו וגילה לנו מיום מתן תורה ע"י משה רבינו עד היום הזה, כי אם מעשי ה' המה. עכ"ל]

גם מענין אמונת חכמים לאחר הסתלקותם אשר נקבע בלב התמימים ומחזיקי החסידות, הגם כי הוא נגד הפילוסופיא והשכלה כמובא בספר רוח חיים למוהר"ר משה מרדכי יאזעל דף כ"ט ע"א. וכן בספר נועם המידות מערכת אות ד' סי' כ"ג, וז"ל: דימאנקים הפילוסוף וענינו הפילוסוף הלזה היה חייו יותר על מאה שנה. והנה לפני מותו שאלוהו: איפה נקברוהו אחר מותו? אל תדאגו בעבורי! - ענה להם - הצאן יקבר את הפגר. האם תרצה אתה להיות מאכל לכלבים וציפורים? שאלו אותו תלמידיו וריעיו. מדוע לא? - ענה אותם - אם בחיי התיגעתי בכל כוחי לטובת בני אדם, ומדוע לא אועיל לפחות אחרי מותי לשאר בעלי חיים. עכ"ל. והנה לפי דעתו שאחרי מותו אינו יכול עוד עם דעתו להיטיב לבני אדם עכ"פ יקיימו בנבלתו מצות לכלב תשליכון אותו. וממילא עי"ז מובן שגם בחייו לא היטיב לבני אדם וכו'. אבל לא כן דעת תורתנו שבכתב ושבע"פ, וכמו שפירש"י על פסוק ויבא עד חברון וגו'. וכמש"כ (שמואל ב' א') שאלו ויהונתן הנאהבים והנעימים בחייהם ובמותם לא נפרדו וגו'. וכמבואר (מלכים ב' י"ג) והנה הם קוברים איש והנה ראו את הגדוד וישליכו את האיש בקבר אלישע וילך ויגע האיש בעצמות אלישע ויחי ויקום על רגליו וגו'. ולהזכיר כל דברי חז"ל בזה לא יספיקו המון יריעות בפרט בכתבי האר"י ושאר ספרים, וכן מבואר (בליקוטי תנינא סי' ז') מאמר כי מרחמם ינהגם) מענין הארת הדעת שצריך כל אדם להשאיר בזה העולם אחר הסתלקותו, ומבואר שם בסופו שבמקום קבורתו מאיר הארת דעתו שזכה להשאיר בזה העולם, ע"ש ד"ה וזה בחי' קבורת משה וכו'.

וכן מספרים בשם הרה"צ ר' יעקב שמשון משפוטווקע שאמר שמבין ביותר בספר הזהור כשלומד אותו על ציון הרשב"י. ועיין (בשיחות הר"ן סי' רכ"ה וז"ל) [פעם אחד שחק ואמר, אם ה' מניחין לנוס מת אחד בין המחקרים כשיושבין וחוקרין בחכמתם היו מתבטלין כל החכמות שלהם. עכ"ל] ואעפ"י שהתורה אסרה לדרוש אל המתים מבואר בזהור בכמה מקומות ובדברי חז"ל שאני צדיקים דאיקרי חיים, כמו שדרשו חז"ל (במסכת ברכות ע"פ שמואל ב' כ"ג) ככתיבתו ובניהו בן יהוידע בן איש חי שהצדיקים במיתתן קרואים חיים. וזה לשון הזהור (ויקרא דף ע' ע"ב) ועוד דרשיעין וכו' אתיין בחרשין וכו', וכד זכאי אתיין למיתיהון בכמה תשובה לקמי קוב"ה בתבירא דליבא וכו'. וכפי המבואר בשו"ע או"ח הלכות ר"ה סי' תקפ"א בבאר היטיב בשם מהר"ל, שיהיה בשעת השתטחותו לבל ישים מגמתו נגד המתים וכו' ניכר זה ביותר אצל אנשי הר"ן ביותר מתוך פעולתם, כי העיקר אצלם לעורר בלבם רשימות דעתו. כי יום פטירת הר"ן היה בח"י לחודש תשרי ואין באים אז על קברו רק עיקר אסיפתם על ר"ה בעיר אומאן. מחמת שאצלו הי עיקר העת לעורר את העם בתשובה בר"ה, כמבואר (בחיי מוהר"ן ח"ב דף י"ב ובכמה מקומות בליקוטי מוהר"ן עיי"ש). והר"ן אמר על זה דבר צחות בלשון אשכנז בר"ה "אצינד דארפין נאר אונטיר בלאזן" וד"ל. והולכין על קברו בער"ה, ובר"ה מתאספים בביהמ"ד המיוחד להם בעיר אומאן הסמוך לביהמ"ס דשם. והתעוררות של תשובה שיש לכל אדם שם הן בער"ה על קברו והן בר"ה בביהמ"ד הנ"ל הוא בדרך נפלא מאוד.

עוד מתיקוני הר"ן שאדם ישמח את עצמו רק בתכלית הנצחי **פ.** שבשביל זה נברא איש הישראלי כמבואר, (ובליקוטי מוהר"ן ח"א סי' רפ"ב) ע"פ אומרה לאלוקי בעודי ובכמה מקומות.

המשך בגליון הבא בעז"ה

מהנעשה

בחבורות האברכים

מתאר בחיות ובהתלהבות יום פורים אחד שהסתופף בחצר בית הזוהר הקדוש – בציון הרשב"י במירון, ומה שהיה שם עם ר' שמואל צ'צ'יק ור' שמואל הורביץ ז"ל.

הסיפורים פעלו את פעולתם הרצויה, והאברכים בהתלהבות מחודשת פצח בריקודים נלהבים "משנכנס אדר מרבין בשמחה" שהרי "ליהודים היתה אור ושמחה וששון ויקר" ... לשעה ארוכה לקול צלילי המוזיקה ע"י מגבירי קול, ככוונה מיוחדת להמתקת הדינים מעלינו ומעל כל בני ישראל, ובפרט הגזירה הנוראה ליקח את בני לחיל הצבא המשוקץ והמתועב.

ואנו שכבימי מרדכי ואסתר בשושן הביר יראנו נפלאות ונזכה במהרה לשמחה שלימה ומשחת עולם על ראשינו בביאת גוא"צ במהרה בימינו אמן.

סעודת מלוה מלכה וסעודת ר"ח בדעתי להיות יהודי

כשר! ...

בשעה היעודה התאספו האברכים - יותר ממאה במספר בליעה"ר, מול שולחנות ארוכים בכל טוב וטוב, שהוכנו בבתי האברכים ברוחב לבם. ולאחר שעה קלה פצחו כולם פה אחד בקול זמרה בגיל ורנן בזמירות הנלהבות ללות את שבת המלכה.

לאחמ"כ נעמד המספר הגדול בטעם זקנים ורוח נעורים הרה"ח ר' יהושע דוב רובינשטיין שליט"א, פתח בסיפורים מפליאים על אביו הגדול הרה"ח ר' מרדכי לוזער ז"ל, שהיאציי"ט שלו חל באותה שבוע, בהלהיבו את לבות השומעים על עבודתם המופלגה של אנ"ש בחבורת 'העובדים' כדוגמת ר"ש שפירא ז"ל ור' ישראל דוב אודסר ז"ל וכו'. וסיים בסיפורים מאנ"ש בשגב גדולת ימי הפורים הק' העומדים כבר מתחת כותלינו, כשהוא

במוצאי שב"ק פרשת משפטים - שקלים, ליל א' דר"ח אדר התקיימה סעודת מלוה מלכה לכלל אנשי שלומינו הנאהבים והנעימים.

שונה סעודת מלוה מלכה זו מכל השאר שאורגנו עד עתה, בזה שהשתתפו גם מאנ"ש המבוגרים יותר ולא רק האברכים הצעירים, וזאת מחמת שהתחילו להכיר בחסרון פעילויות עבורם מאז שהאברכים החלו להתאחד בינם לבין עצמם. כמובן שלא היה בזדון רק מחמת חוסר כוחות רעננים ביניהם כדרכו של עולם. אולם אזהרתו של רביה"ק: "אלט טאר מעו ניש זיין! - אסור להיות זקן!" עדיין לא הזדקן... ומפליאה היה לראות טורשולחנות ארוך מלא וגדוש באברכים מבוגרים שאף מכמה מהם ביצבץ 'זקנות לבנים' על גדתיהם, אולם כבר אמר מוהרנ"ת: "איך האב שוין א גרויע בארד, אבער איך האב נאך בדעה צו זיין א ערליכער יוד! - יש לי כבר זקן אפור, אולם עדיין יש

ויזעק זעקה גדולה ומרה

אחינו בני ישראל הנאנחים והנאנקים בגלות החל הזה תחת העול הכבד והמר של אותו רשע עריץ וכת דיליה 'המן-עמלק' ימח שמו וזכרו, נמצאים עכשיו בתקופת שיא שלא היתה כזאת מימות עולם. אשר לטש את עיניו ושיניו בשנים האחרונות באופן בל יתואר שלא נודע כזאת מקדם, ורוצה להפיל את שארית הפליטה הנשאר עדיין באמונתו. לעומתו נצא כולנו להודיע קבל עולם ומלואו, שיישראל עוד רד עם קל ועם קדושי נאמן. לא ננוח ולא נשקוט עד אשר תוסר חרפה זו מאתנו.

ע"כ מתאספים יראי ה' השרידים אשר ה' קורא
בליל שישי (מוצאי תענית אסתר)

בחצות הלילה

אל עבר קברו הקדוש של דן בן יעקב אבינו המאסף לכל המחנות נגד 'ויזבג בך כל הנחשלים' (תורה נ"ו), והוא אשר אמר: "לישעותך קויתי ה'!" ובשדה שעל יד נצא בהמון לצעוק ולזעוק לפני נוראות הדרת קדושתו עלינו ועל נפשינו "הצלינו בקריבת הפן עמלק. חבינו לקדושת פרחי וחסדתי"

ובכח וזכות הצדיק האמת מר דרור בעל החסד הגדול נזכה במהרה לראות בעינו את ביטול כל כחוחת הרע וביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן

אוטובסים יעמדו לרשות הציבור (אחר 'תיקון חצות' וטבילת מקוה)

בשעה 2:45 ברחבת שבטי ישראל

אין הרשמה באים ונוסעים!

מעט האברים

לכבוד מערכת "מימי הנחל"

להודות לכם על הגליון אי אפשר לבאר במילים, וכל המוסיף גורע, איזה תענוג רוחני יש לי מזה בכל פעם שמוגיע הגליון, והתודה לכל המארגנים והעורכים, וכן למי שדואג לשלחה לבית אבי מורי שליט"א, ואין מילים בפי. [ידוע שיש טלטול הדרך עד שמוגיע לכאן וכן יש טלטול עד שמוגיע מכאן לתם] וישר כוחכם, ותלכו מחיל אל חיל להרבות כבוד רבינו בעולם, ומאד מאד אני משתוקק להתראות עם אנ"ש דארה"ק בקרוב וה' יעזור.

בענין המובא במדור "המנהגים בברסלב" בגליון ט"ו אות מ"ב, שמביא משיש"ק שהביא שם שהיו מאנ"ש שנהגו להשאיר בליל שבת אחר הסעודה החלות הנשואות תחת המפה, הן החלות הפרוסות והן השלימות. ועורך המדור כתב שאינו יודע טעם לדבר, ואין לי אלא להביא הלשון של מהרח"ו ויטאל ולשון הפוסקים, אשר לאורם נלך, ובעזה"י הכל על מקומו יבוא בשלום לענין המנהג שהביא.

בשער הכוונות ענין קידוש דרוש א' כתב וז"ל באמצע דבריו: "גם מנהג מורי ז"ל להניח השולחן במקומו בליל שבת, והמפה פרוסה על השולחן וכוס של הקידוש ושל ברכה"ו מונח עליו, בסוד 'אסוך שמן' הנוצר באלישע כנוצר בזוהר. גם היה משייר בשולחן תחת המפה הפרוסה, קצת פתיתין ופירורין של פת לסיבה הנוצר, אבל לא לחם שלם, משום העורכים לגד שולחן, ולא איקרי הכי אלא בלחם שלם" ע"כ.

והנה הענין הזה שלא להשאיר לחם שלם על השולחן מובא בשו"ע ב' פעמים. ביו"ד סי' קע"ח סעיף ג' איתא בזה"ל: "מי שאכל ושייר פתיתין על שולחנו, לא יביא פת שלימה ויניח על השולחן. הג"ה יש מקומות שנהגו לערוך שולחן ולשום עליו מיני מאכל, בלילה שלמחר מלין את התינוק ויש בזה איסור משום העורכים לגד שולחן, אבל לערוך מיטה למזל התינוק יש מתירין" ע"כ. [ועיין ש"ך שאין כוונתו לסעודת ווא"ך נאכ"ט אלא כשמניחין שם כל הלילה].

ובאור"ח סי' ק"פ סעיף ב' כתב: "כל מי שאינו משייר פתיתין על שולחנו (ר"ל בשעת ברכה"ו) אינו רואה סימן ברכה לעולם. (עיין מחצית השקל שהוא בסוד 'אסוך שמן' הנ"ל, ושאיין רצון השי"ת לברוא יש מאין אחר ששת ימי המעשה, ולכן צריך שיהיה לחם על השולחן בשעת הברכה כדי שהברכה יחול על דבר יש, עיי"ש). אבל לא יביא פת שלימה ויתננה על השולחן, ואם עשה כן מחזי דלשם עבודת אלילים עבד, שנאמר 'העורכים לגד שולחן' עכ"ל.

ובמג"א ס"ק ב' כתב: "לא יביא פת שלימה" מזה משמע דאם מונח כבר על השולחן אין צריך להסירה. וכ"כ בהג"ה בית יוסף בשם זוהר תרומה, וכן דקדק מלשון רש"י. ובספר עסיס רימונים להרמ"ע שער ח' כתב "זוה סוד שיור פתיתין לאחר המוציא למי שאי אפשר להכין התחלת הסעודה ככר שלם לברכת המזון כמבואר בזוהר דבכה"ג עדיף טפי" עכ"ל. והוא בזוהר יתרו (פ"ז ע"ב) ומיהו מלשון הגמ' (סנהדרין צ"ב ע"ב) דקאמר "הא דאיכא שלימה בהדיה" משמע דאפילו מונחת מקודם יסירנה, וכ"כ מהר"י וי"ל. וכתב מטה משה שיש לחוש לדבריו, אבל הוא לא ראה דברי זוהר, ואפשר שהזוהר מפרש הגמ' "הא דאיכא שלימה בהדיה" כלומר אם יש לו שלימה ומביא פתיתין הו"ל כאילו עובד עכו"ם, ובה מדוקדק הלשון יותר בגמ', דפי' רש"י אינו מתיישב אחר הלשון וכו' עיי"ש כל דבריו.

ובמחצית השקל ד"ה 'ואפשר שהזוהר' כתב "הלשון לאו דווקא, דאין הזוהר צריך להסכים עם הש"ס, וגם היה קודם הרבה להש"ס, אלא כוונתו שאע"ג

שבכל מקום שהזוהר מחולק עם הש"ס לא קיי"ל כהזוהר, הכא יש לפסוק כהזוהר די"ל דאינו מחולק עם הש"ס, וגם הש"ס מודה להזוהר" עכ"ל. וע"ע שם ד"ה 'ובזה מדוקדק'. ובש"ך יו"ד שם כתב על הדרך שכ' המג"א כאן, אך הוא מיישב הגמ' דאיירי שהיה לו פתיתין על השולחן והביא פת שלימה, לעומת המג"א שמישב הגמ' דאיירי שהיה לו פת שלם והביא פתיתין, עיי"ש.

ולעניינו כאן יעויין בט"ז יו"ד שם ס"ק ז' וז"ל: "בלבוש כתב שמטעם זה יש לאסור אותו המנהג שנוהגים קצת לערוך השולחן בלילי שבת בפת שלם כל הלילה, שנתפשט מתוך העורכים לגד שולחן, ולא נהירא לע"ד, דדווקא בלילה שקודם המליה שעושים כן למזל התינוק יש בו שייכות לעורכים לגד, כי גד הוא לשון מזל, משא"כ בלילי שבת שמניחים הפת לחם משנה הוא בשביל כבוד השבת שכבודו בלחם משנה ואין בזה משום מזל ואין בזה איסור כלל, דהא גם קודם השבת מיד שמוציאין אותן מהתנור מניחים על השולחן משום כבוד שבת עכ"ל.

ובאור"ח שם ס"ק א' כתב (הט"ז) וז"ל: "עייין מה שכתבתי ביו"ד סי' קע"ח שאין איסור מה שנהגו קצת לערוך השולחן בלילי שבת בפת שלם כל הלילה, מפני שהוא כבוד השבת, ולא כלבוש דאוסר שם, ונראה פשוט שלא הזהירו אלא שלא יביאו פת שלם קודם ברכה"ו, אבל אם היתה כבר על השולחן שהיו סבורים לאכול ממנה אין צריך לסלקה כלל, וכן מבואר ממה שכתב בית יוסף שמביא שלימה לאחר שאכל וכו', ורבים טועים בזה" עכ"ל. (ועיין פמ"ג שהביא דברי הט"ז להלכה).

ובמשנ"ב ס"ק ה' בא"ד כתב "ויש מקילין בדבר שאין צריך להסירן מעל השולחן, ובפרט בשבת בוודאי לא יסירן עד לאחר ברהמ"ו בין הפתיתין ובין השלימה, שהכל יודעין שבשביל כבוד שבת הוא מונח" עכ"ל. ומבואר שאם ההיתר הוא שהכל יודעין שהוא בשביל כבוד שבת, א"כ אין נפק"מ לכאורה בין כשמניחין בשעת ברהמ"ו או אם משאירין אח"כ כל הלילה, ולכאור' אורח ארעא נקט שרוב אנשים אין משאירין פת על השולחן כל הלילה. ובשע"צ שם הביא שמקורו הוא מהט"ז, וא"כ מבואר דפסקין כהט"ז להלכה גם לגבי אחרי ברהמ"ו. (ובנוגע לנידון אי אזלינן בתר האריז"ל או כט"ז כשחולקים בדבר הלכה אין זה מקומו, אך היוצא לנו מכל זה, הוא הטעם ולכאורה המקור למה שהביא שאומרים שיש שנהגו כן ופשוט).

ונ"ל לבאר המנהג הנ"ל בדרך רמז בתרי גווני: א', ידידע שלחם הוא בחי' ברית (עיין רש"י וישב ובשבת ס"ד) ולחם משנה של שבת הוא בחי' תיקון הברית (בחי' תשובה), וקדושת שבת הוא בחי' אמונה, ועיקר חיות וקיום האמונה הוא רק ע"י שמירת הברית, וי"ל שלכן משאירים הלחם של שבת על השולחן כל השבת, כדי לקבל על ידה קדושת שבת שהיא אמונה (ועיין היטב תורה ל"א). ועוד י"ל עפ"י מה דאיתא בדברי רבינו שע"י בחי' שבת בשלימות זוכין לאהבה דקדושה, וידוע שעיקר פגם הברית הוא מחמת אהבות נפולות, ולכן משאירים הלחם בחי' ברית על השולחן בשבת כדי שע"י קדושת השבת כתיקונה יתעלה האהבה לשרשה.

ועל דרך זה יש לפרש נמי הענין להשאיר מכוס של יין של קידוש וברהמ"ו, ע"פ מה שכתוב בליקו"ה (הלכות כלי היין והלכות הרשאה ג') שיין הוא בחי' גבורות בחי' יראה, ועיקר שלימות היראה הוא ע"י שזוכין לאמונה שלימה בהשי"ת, אבל אם אין האמונה בשלימות אזי יש לו יראות נפולות והוא מלא יראה ופחד, וע"פ הנ"ל מבאר ר' נתן למה דקדקו לקרות יין של קידוש וכדו' בשם כוס של ברכה, כי עיקר קידוש היין שהוא קדושת היין שהוא בחי' יראה תלוי בשלימות הכלי, ועיקר שלימות הכלי הוא אמונה שלימה בהשי"ת עיי"ש. וידוע שבשבת עולין כל הקדושות שהיו מלובשין ביראות הנפולות ונכללין ביראה הקדושה, וי"ל שלכן צריך להשאיר יין מכוס של קידוש וברהמ"ו והלחם דייקא, כי ע"י קדושת שבת יתעלה היראות והאהבות לשרשם העליון.

י.מ.ל. ליקוואד ארה"ב

מזל טבא וגדיא יאה

משגרים אנו בזאת אל קדם מורה דרכנו מאיר
עננו בנתיבות סלולות ב'עיון ההלכה' ובלמודיה,
המעמדנו בקרן אורה לדעת את המעשה אשר
נעשה בכל נפתולי החיים ובפרט, בשיעוריו
הבהירים הנפלאים והמיוחדים בערוב ימי חג
ומועד

הרה"ג ר' יצחק רוזנבלט שליט"א

מורה ודאין פעה"ק ירושת"ו

לרגל יום שמחת לבו בנישואי בנו

החתן ר' שמעון שמואל הי"ו

עב"ג למז"ט בשעטומ"צ

ברכותינו ואיחולינו: שיזכה לרוות מלא חפניים
נחת דקדושה ממנו ומכל יו"ח לראותם הולכים
בדרך ישראל סבא ע"פ הדרך הסלולה מרבינו
הק', מתוך הרחבת הדעת וסייעתא דשמיא,
ולחמשיך בפעליו הברוכים להאיר פני תבל
ומלוואה ויתבדרון שמעתיה בי מדרשא

המברכים

תלמידיו שומעי לקחו

מצות גדולה
להיות בשמחה
תמיד

התורה הזמנית

הדר קיבלוהו מאהבה

בימי הפורים הק'

מתחילים

תורה כ'

"תשעה תיקונים"

חידושים וביאורים יתקבלו בברכה
למשלוח חידו"ת: צ'ציק. שומרי אמונים 12

ואלה יעמדו על הברכה שהרימנו את נדבת לבם
עבור הוצאות הגליון

הרה"ח ר' נתן מיימון שליט"א
לרגל אירוסיו בנו הבה"ח אברהם ני"ו
ולארוסי בתו עב"ג למז"ט

• • •

הר"ר נחמן ארול הי"ו
לרגל היכנס בנו כמר נתן ני"ו
לנועם עול התורה והמצוות בשמחה

לתרומות והנצחות: 05484-85412

ברכת מזל מזב חמה ולבבית לחברתנו היקרים:

ר' שמואל
מאיר חשין
ר' אברהם גלזר
להולדת הבנות

ר' נחמן ארול
להכנס בנו
לנועם עול התורה
והמצוות

ר' מתתיהו לידר
ר' שמעון שמואל
רוזנבלט
לנישואיהם

ר' בנימין שלמה שטרן
ר' שמואל פיש
ר' יוסף ב"ר מנשה קיניג
להולדת הבנים